

יד מהרש"א

מסכת בבא בתרא

פרק מי שמת

חלק ג'

קנד. – קנט:

October 26 2006

© Yechezkel Folger 2006

מפתח

דף קנד.....	3
תד"ה ועוד סימנים.....	3
דף קנד-קנה.....	5
סוגיא דעל מי להביא ראי'.....	5
דף קנה.....	27
תד"ה איתמר.....	27
תד"ה מתיב רב זירא.....	30
דף קנה:	35
תד"ה לא אמרו.....	35
דף קנו.....	36
תד"ה ולטעמיך.....	36
תד"ה בודקין.....	40
תד"ה ר' אלעזר אומר.....	43
דף קנז.....	50
תד"ה אמר רב יוסף.....	50
דף קנז:	56
תד"ה גובה את הקרן.....	56
דף קנה.....	60
תד"ה ובית הלל אומרים.....	60
תד"ה ובית הלל אומרים נכסים (השני).....	66
תד"ה נפל הבית.....	68
דף קנה:	69
רשב"ם ד"ה ומתמה גמרא.....	69
דף קנט.....	71
תד"ה ולימרו לי'.....	71
בא"ד לא חשיב.....	73
תד"ה כגון שהוחזק.....	75
דף קנט:	77
גמרא לא יורשי האב.....	77
רשב"ם ד"ה אמר אביי.....	82

דף קנד.

תד"ה ועוד סימנים

1) גמרא

a) A person can't sell נכסי אביו until

i) גדול he's a

ii) and he's at least

(1) 18 years old (according to רבא)

(2) or 20 years old (according to רב הונא בר חיננא)

b) ברייתא

i) מעשה בבני ברק

(1) קטן he was still a נכסים claimed their מוריש יורשים

(2) לקוחות wanted to prove

(a) By בדיקה לאחר מיתה

(b) that the מוכר had סימני גדלות when he sold the נכסים

(3) ר' עקיבא said

(a) There can be no בדיקה

(b) Because סימנין עשוין להשתנות לאחר מיתה

2) תוספות

a) קשיא

i) בשעת מכירה must have been at least 18 or 20 years old מוכר

(1) Because otherwise his מכירה wouldn't be valid even if he had גדלות סימני

ii) So קשיא this ask

(1) Even if he were only 13 years old

(2) there is a חזקה that הביא סימנים and was a גדול

iii) So

(1) even if there can be no בדיקה now לאחר מיתה

(2) Why don't לקוחות prevail based on this חזקה

b) מהרש"א as explained by תירוץ

i) In מעשה בבני ברק it happened that immediately before the מכירה there was a בדיקה that found no סימנים

ii) And that's why there's no חזקת גדלות at the time of the מכירה

3) מהרש"א

- a) קשיא
 - i) Of what benefit would a later בדיקה be לאחר מיתה
 - ii) Since
 - (1) even if the later בדיקה found סימנים
 - (2) the יורשים could argue that he was still a קטן at שעת מכירה
- b) תירוצ'
 - i) The מוריש was מוכר the נכסים and died right after the מכירה
 - ii) So any סימנים found in a later בדיקה must have come about at the time of the מכירה

דף קנד.-קנה.

סוגיא דעל מי להביא ראי'

1) Tables in this סוגיא

a) Note that individual tables will also appear where appropriate in the סוגיא

ר' מאיר לכולי עלמא	חכמים לרב הונא	חכמים לרב חסדא
בתר השתא	בתר הזקת ממון	בתר השתא
אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	צריך לקיימו
על נותן להביא ראי'	על מקבל להביא ראי'	על מקבל להביא ראי'
בעדים	בעדים	בקיום שטר

לפני דאיפוך		
ר' מאיר לכולי עלמא	חכמים לרב יוחנן	חכמים לריש לקיש
בתר השתא	בתר הזקת ממון	בתר השתא
אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	צריך לקיימו
על נותן להביא ראי'	על מקבל להביא ראי'	על מקבל להביא ראי'
בעדים	בעדים	בקיום שטר

לאחר דאיפוך ר' יוחנן וריש לקיש לשיטת רבינו יוסף ברם לא מיפוך ר"ל לשיטות במשנה			
ר' מאיר לר' יוחנן	חכמים לרב יוחנן	ר' מאיר לריש לקיש	חכמים לריש לקיש
בתר השתא	בתר השתא	בתר השתא	בתר הזקת ממון
צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו
על מקבל להביא ראי'	על נותן להביא ראי'	על מקבל להביא ראי'	על נותן להביא ראי'
בקיום שטר	בעדים	בעדים	בעדים

לאחר דאיפוך ר' יוחנן וריש לקיש לשיטת רבינו יוסף אליבא דמהרש"ל דמיפוך נמי ר"ל לשיטות במשנה			
ר' מאיר לר' יוחנן	חכמים לרב יוחנן	ר' מאיר לריש לקיש	חכמים לריש לקיש
בתר השתא	בתר השתא	בתר הזקת ממון	בתר השתא
צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	אין צריך לקיימו
על מקבל להביא ראי'	על נותן להביא ראי'	על מקבל להביא ראי'	על נותן להביא ראי'
בקיום שטר	בעדים	בעדים	בעדים

לאחר דאיפוך ר' יוחנן וריש לקיש ברם אכתי ס"ד דר"ל דר' יוחנן אינו מפיד לשיטות במשנה			
חכמים לר' יוחנן	ר' מאיר לר' יוחנן	חכמים לריש לקיש	ר' מאיר לריש לקיש
בתר השתא	בתר השתא	בתר הזקת ממון	בתר השתא
צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	אין צריך לקיימו
על מקבל להביא ראי'	על נותן להביא ראי'	על מקבל להביא ראי'	על נותן להביא ראי'
בקיום שטר	בעדים	בעדים	בעדים

2) First הקדמה

a) who wrote all his נכסים to others שכיב מרע

i) אם עמד חוזר

b) who wrote his נכסים to others בריא

i) אם עמד אינו חוזר

3) Second הקדמה

a) דף קנג: at גמרא

- i) Where there's a ספק on what status a person had in the past
 - (1) בתר השתא ר' נתן says we go
 - (2) בתר הזקת נכסים ר' יעקב says we go
 - b) For example
 - i) where a person who was a מרע שכ״ב later died
 - ii) and we don't know if
 - (1) he died from the חולי he had at the time of his מתנה
 - (2) or was עומד from this חולי and died later from a different חולי
 - iii) רבה says
 - (1) Since the person is now dead from a חולי
 - (2) we go בתר השתא and say he had this חולי at all times since he made his מתנת שכ״ב מרע
 - (3) in other words
 - (a) we can assume that the עומד וחוזר wasn't נותן from his מתנה
 - iv) אביי says
 - (1) we assume
 - (a) that the נותן recovered from his initial חולי
 - (b) and that
 - (i) when he recovered from his initial חולי
 - (ii) he was חוזר from his מתנה so that his נכסים are still in his חזקה
 - (2) Presumably because we go בתר חזקת ממון and rule in favor of the שכ״ב מרע
 - (3) And the נותן is also supported by this רובא:
 - (a) רוב חולין לחיים
- 4) Third הקדמה
- a) משנה דף קנג.
 - i) נותן אומר שכ״ב מרע הייתי
 - (1) And that he was עומד and is now חוזר
 - ii) והן אומרים בריא הייתי
 - (1) And that the נותן can't now be חוזר
 - iii) ר' מאיר
 - (1) נותן צריך להביא ראיה ששכ״ב מרע הו'
 - (2) And
 - (a) If he brings no ראיה that he was a שכ״ב מרע

- (b) The מקבל is זוכה
 - (i) because we then assume
 - (ii) that the נותן was בריא and can't be חוזר

iv) חכמים

- (1) המוציא מחבירו עליו הראי'
 - (a) Meaning the מקבל must bring a ראי' that the נותן was בריא
- (2) And
 - (a) If the מקבל doesn't bring this ראי'
 - (b) The נותן is זוכה
 - (i) because we then assume
 - (ii) that the נותן was a שכיב מרע and can be חוזר

5) דף קנד. at גמרא

ר' מאיר לכולי עלמא	חכמים לרב הונא	חכמים לרב חסדא
בתר השתא	בתר חזקת ממון	בתר השתא
אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	צריך לקיימו
על נותן להביא ראי' בעדים	על מקבל להביא ראי' בעדים	על מקבל להביא ראי' בקיום שטר

a) רב הונא of שיטה

- i) ר' יעקב and ר' נתן have the same מחלוקת as ר' מאיר
 - (1) בתר השתא ר' נתן who agrees with ר' מאיר
 - (a) And that's why
 - (i) If שכיב מרע brings no ראי' that he was a שכיב מרע
 - (ii) We assume that
 1. since the נותן is בריא now
 2. he was also בריא at the time of his מתנה
 - (2) בתר חזקה ר' יעקב חכמים agree with ר' יעקב who goes
 - (a) And that's why
 - (i) מוציא מקבל who is the המוציא מחבירו – meaning
 - (ii) needs עדים to prove that the נותן was a בריא at נתינה
- ii) In short
 - (1) for both ר"מ and חכמים
 - (2) ראי' בעדים means ראי'

b) רב חסדא of שיטה

- i) Part 1

(1) Both ר' מאיר and ר' נתן agree that we go בטר השתא

(2) So that

(a) Since the נותן is now a בריא

(b) לכאורה

(i) even חכמים should conclude that the נותן was a בריא at שעת נתינה

(ii) So that we would have expected the חכמים to agree that על הנותן להביא ראיה

ii) part 2

(1) but in this case

(a) the שטר מתנה his מקיים hadn't yet been מקבל

(b) and

(i) although the נותן could have claimed that the שטר was מזויף

(ii) in fact

1. the נותן didn't claim the שטר was מזויף

2. and instead was שכתבו

(2) ר' מאיר and ר' נתן are מחולק whether

(a) the נותן is believed that he was a שכיב מרע at שעת נתינה

(b) מיגו he could have claimed that the שטר is מזויף

(3) ר"מ says

(a) מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו

(b) Meaning

(i) where there is no קיום שטר

1. we don't give נאמנות to the נתבע

2. דאי בעי אמר מזויף מיגו of

(c) And

(i) since we go בטר השתא

1. the מקבל prevails that נותן was a בריא

2. unless the נותן brings a ראיה by עדים that he was a שכיב מרע

(4) חכמים say

(a) מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו

(b) And that's why

(i) Even though we go בטר השתא

(ii) עליו -- on the מקבל ראי' – by way of קיום שטר that the שטר isn't מיגו to avoid this מזויף

iii) In short

(1) For ר' מאיר

(a) The ראי' בעדים needs נותן

(2) For חכמי

(a) The קיום שטר only of ראי' needs a מקבל

6) גמרא of the המשך

a) אבי asks a קשיא in the גמרא that implies

i) that אבי agrees with רב חסדא

(1) that ר"מ and חכמים both go בתר השתא

(2) and that the ראי' for חכמים is בקיום שטר

7) מהרש"א

a) קשיא

i) But we established earlier that

(1) רבה disagrees with אבי

(2) And נותן is מהימן to say

(a) That he recovered from his initial חולי and was חוזר from his מתנה

(b) so that the נכסים are still in his חזקה

ii) Presumably

(1) because אבי goes בתר חזקה and not בתר השתא

b) תירוץ

i) Part 1

(1) אבי does go בתר השתא

(2) But

(a) the שכיב מרע in the other סוגיא is זוכה anyway

(b) because he's supported by the חזקה of רוב חולין לחיים

ii) part 2

(1) note

(a) that the חזקה of רוב חולין לחיים isn't relevant in our סוגיא

(b) Because

(i) the נותן is before us now and we know he's בחיים

(ii) and

1. even the מקבל agrees
2. that the נותן can be חוזר if he was a חולה at the time of the מתנה

8) גמרא

לפני דאיפוך		
חכמים לריש לקיש	חכמים לרב יוחנן	ר' מאיר לכולי עלמא
בטר השתא	בטר חזקת ממון	בטר השתא
צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	אין צריך לקיימו
על מקבל להביא ראיה בקיום שטר	על מקבל להביא ראיה בעדים	על נותן להביא ראיה בעדים

- a) ראיה בעדים is מקבל from the חכמים require that the ראיה says the ר' יוחנן
 - i) because ר' יוחנן agrees with רב הונא that חכמים go בטר חזקת ממון
- b) ראיה בקיום שטר is מקבל from the חכמים require that the ראיה says the רשב"ל
 - i) because ריש לקיש
 - (1) agrees with רב חסדא that חכמים go בטר חזקה דהשתא
 - (2) and says חכמים hold מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו

9) מעשה בבני ברק of ברייתא

- a) הקדמה
 - i) A נכסי אביו can't sell קטן
- b) מעשה בבני ברק
 - i) נכסים מוריש was a קטן when he sold נכסים (בני משפחה) יורשים claimed that their
 - ii) לקוחות wanted to prove
 - (1) By בדיקה לאחר מיתה
 - (2) that the מוריש – who was their מוכר -- had סימני גדלות when he sold the נכסים
 - iii) So it appears that בני משפחה would prevail if the לקוחות can't prove גדלות
- c) Note that
 - i) חזקה דהשתא couldn't help either צד
 - (1) because
 - (2) even השתא we don't know if the נותן was a קטן or a גדול when he died
 - ii) But
 - (1) for a מאן דאמר who in an appropriate case does follow חזקה דהשתא
 - (2) There is in this case an equivalent חזקה that benefits the לקוחות
 - (3) Namely the חזקה of "אין עדים חותמין בשטר אא"כ נעשה בגדול"

10) גמרא of המשך

- a) ריש לקיש by ר' יוחנן קשיא
 - i) The שיטת חכמים presumably follows מעשה בבני ברק of ברייתא

- ii) Now
 - (1) Since for ריש לקיש
 - (2) חזקה דהשתא follow the equivalent of חכמים
 - (a) Namely the חזקה of "אין עדים חותמין בשטר אא"כ נעשה בגדול"
 - (3) מיגו דאי בעי אמר should have been supported for בני משפחה חכמים only by a מזויף
 - (4) And שטר קיום should have been the only לקוחות ראי' needed to destroy the בני משפחה of מיגו
- iii) So for ריש לקיש
 - (1) Why did לקוחות lose
 - (a) If all they had to do was to be מקיים the שטר
 - (b) Why weren't they מקיים the שטר!
- iv) Must be that
 - (1) the שיטה of ר' יוחנן is correct
 - (2) חזקת ממון בני משפחה were supported by
 - (3) and that's why לקוחות had to bring גדלות עדי
- b) ריש לקיש of תירוץ
 - i) Part 1
 - (1) In fact
 - (a) בתר השתא do go חכמים
 - (b) The לקוחות were מקיים the שטר
 - (c) and the לקוחות were then מחזיק in the נכסים
 - (2) It's the בני משפחה
 - (a) מערער who are now
 - (b) and who want to make the בדיקה to prove the מוכר had no גדלות סימני
 - ii) part 2
 - (1) ריש לקיש proves
 - (a) from a שקלא וטריא of "לינוול ולינוול"
 - (b) that in fact
 - (i) מוחזקין לקוחות are now
 - (ii) And מערער בני משפחה are now
 - (2) the details of "לינוול ולינוול" and of this proof aren't central to this מהרש"א
- c) שאל ר' שמעון בן לקיש את ר' יוחנן

i) First הקדמה

(1) We've established that

(a) The שיטה of ר' יוחנן in our משנה is that

(i) נותן that supports the בטר הזקת ממון go חכמים

1. And that's why the ראוי בעדים מקבל needs

(ii) ר' מאיר

1. מקבל that supports the בטר הזקת דהשתא goes

2. and also says שכתבו אין צריך לקיימו מודה בשטר

3. and that's why

a. the נותן needs ראוי בעדים

b. and can't even demand that bring קיום מקבל

ii) Second הקדמה

(1) Note that

(a) This שיטה of ר' יוחנן in itself

(i) מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ר' מאיר says that Although it proves that

(ii) It doesn't prove that

1. מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו say חכמים

2. Since חזקת ראוי בעדים needs to bring a מקבל anyway to overcome חזקת ממון

(2) still

(a) מודה בשטר שכתבו צריך that חכמים says for ר' יוחנן assumes that ריש לקיש לקיימו

iii) Third הקדמה

(1) מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו says משנה דבר קפרא

iv) ר' יוחנן to ריש לקיש by קשיא

(1) You ר' יוחנן are forced to say that

(a) חכמים against ר' מאיר agrees with משנת בר קפרא

(b) That מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו

v) תשובה

(1) No

(2) אין צריך לקיימו agrees that כולי עלמא --say -- ר' יוחנן I

(3) So that the עלמא is משנה דבר קפרא

vi) ברייתא "דאין נאמנין לפוסלו"

- (a) מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו says ר' מאיר
- (b) מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו says חכמים
- vii) ר' יוחנן to ריש לקיש by קשיא
- (1) מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו that חכמים says ברייתא
- (2) מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו say כולי עלמא that you say
- viii) תירוץ
- (1) אי עדים אלימי וכו' (1)
- (2) מהרש"א that the details of this תירוץ aren't central to this
- ix) ברייתא דמעשה בבני ברק from ריש לקיש by ("הלא משמך אמרו") קשיא
- (1) In a comment ("יפה ערערו בני משפחה") that you ר' יוחנן made on this ברייתא
- (2) You implied that מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו hold חכמים
- (3) The details of this proof aren't central to this מהרש"א that
- x) תירוץ
- (1) I יפה ערערו בני משפחה never said ר' יוחנן
- (2) And in fact I say for חכמים that מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו
- xi) גמרא in the גרסא according to our ר' זירא by קשיא
- (1) We know that
- (a) מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו said ר' ינאי
- (b) And ר' יוחנן **approved** and said that לא משנתינו היא זו
- (2) So how can ר' יוחנן deny that he and ר' ינאי – his – both said that צריך לקיימו
- xii) מהרש"א
- (1) From the לשון of ר' יוחנן "לא משנתינו היא זו":
- (a) It appears that the correct גרסא in the גמרא is
- (i) אין צריך לקיימו said ר' ינאי
- (ii) And ר' יוחנן responded by disagreeing and asking that
1. "לא משנתינו היא זו דצריך לקיימו"
- (b) and the גמרא asked
- (i) So how can ר' יוחנן deny that he disagreed with ר' ינאי and said that צריך לקיימו

xiii) ר' זירא by תירוץ

לפני דאיפוך		
ר' מאיר לכולי עלמא	חכמים לרב יוחנן	חכמים לריש לקיש
בתר השתא	בתר הזקת ממון	בתר השתא
אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	צריך לקיימו
על נותן להביא ראי' בעדים	על מקבל להביא ראי' בעדים	על מקבל להביא ראי' בקיום שטר

לאחר דאיפוך ר' יוחנן וריש לקיש לשיטת רבינו יוסף ברם לא מיפוך ר"ל לשיטות במשנה			
ר' מאיר לר' יוחנן	חכמים לרב יוחנן	ר' מאיר לריש לקיש	חכמים לריש לקיש
בתר השתא	בתר השתא	בתר השתא	בתר הזקת ממון
צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו
על מקבל להביא ראי' בעדים	על נותן להביא ראי' בעדים	על נותן להביא ראי' בעדים	על מקבל להביא ראי' בעדים

(1) Must be that רבינו יוסף is correct that

(2) Part 1

(a) We're to say that אין נאמנין לפוסלו of ברייתא מיפך the

- (i) מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו חכמים say
- (ii) מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ר' מאיר says

(b) So that

- (i) שיטת חכמים follows משנת בר קפרא
- (ii) מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו Who say

(c) And since

- (i) ר' מאיר against דברי הכל count as חכמים
- (ii) מודה בשטר שכתבו אין that "לדברי הכל" ר' יוחנן says we understand why צריך לקיימו

(3) part 2

(a) קשיא

(i) Why then for ר' מאיר

1. בתר השתא even if he goes
2. עדים have to bring נותן does
3. עדי קיום needs to bring מקבל after all

(b) תירוץ

(i) Actually

1. ר' מאיר is the מאן דאמר who says על מקבל להביא ראי'
2. and this ראי' is שטר בקיום

- (c) So it also must be that
 - (i) על נותן להביא רא'י מאן דאמרי חכמים are the
 - (ii) And it's also forced that say this because
 1. בתר השתא they go
 2. and we've already established that for them
 - a. מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו

(4) Part 3

- (a) Since we've established that ר' יוחנן holds that
 - (i) על מקבל להביא רא'י מאן דאמרי חכמים that For the
 - (ii) בקיום שטר is רא'י This
- (b) It must be that
 - (i) ר' יוחנן who disagrees with ריש לקיש
 - (ii) Says the רא'י is בעדים

(5) So

- (a) שיטת רבינו יוסף we've established for
- (b) ריש לקיש and ר' יוחנן of מחלוקת מיפך that we're

xiv) note that

- (1) We haven't proved for ריש לקיש
 - (a) משנה our מיפך That he's
 - (b) And it's possible that ריש לקיש still holds that
 - (i) רא'י בעדים needs to bring מאן דאמרי חכמים are the
 1. בתר חזקת ממון because they go
 - (ii) רא'י needs to bring נותן מאן דאמר ר' מאיר is still the
 1. בתר השתא Because he goes
- (2) We'll establish later that
 - (a) משנה in the שיטות מיפך in fact isn't ריש לקיש רשב"ם says
 - (b) מהרש"ל understands that תוספות disagrees and is מיפוך the שיטות in the משנה

לאחר דאיפוך ר' יוחנן וריש לקיש לשיטת רבינו יוסף אליבא דמהרש"ל דמיפוך נמי ר"ל לשיטות במשנה			
ר' מאיר לר' יוחנן	חכמים לרב יוחנן	ר' מאיר לריש לקיש	חכמים לריש לקיש
בתר השתא	בתר השתא	בתר חזקת ממון	בתר השתא
צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	אין צריך לקיימו
על מקבל להביא רא'י	על נותן להביא רא'י	על מקבל להביא רא'י	על נותן להביא רא'י
בקיום שטר	בעדים	בעדים	בעדים

- (c) מהרש"ל disagrees with מהרש"א

11) גמרא of the המשך

a) by way of review

i) At the point

(1) Before we were ריש לקיש and ר' יוחנן of שיטות מפיד

(2) As set out in this table:

לפני דאיפוך		
ר' מאיר לכולי עלמא	חכמים לרב יוחנן	חכמים לריש לקיש
בתר השתא	בתר הזקת ממון	בתר השתא
אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	צריך לקיימו
על נותן להביא ראיה בעדים	על מקבל להביא ראיה בעדים	על מקבל להביא ראיה בקיום שטר

(3) And when we still thought that בני משפחה were מוחזקין

ii) We established that מוכר of ברייתא ר' יוחנן asked this קשיא to ריש לקיש

(1) For you ריש לקיש who says

(a) בתר השתא go חכמים

(b) And all חכמים need from the מקבל in the משנה is שטר ראי' בקיום שטר

(2) Why didn't the מוכר בנכסי אביו of ברייתא לקוחות in

(a) by taking advantage of the equivalent of בתר השתא

(b) Namely the עדים חותמין בשטר אא"כ נעשה בגדול" of חזקה

(c) and being שטר מקיים the

b) רשב"ם as explained by קשיא

i) Part 1

(1) But now that we've established for ריש לקיש that

לאחר דאיפוך ר' יוחנן וריש לקיש לשיטת רבינו יוסף ברם לא מיפוך ר"ל לשיטות במשנה			
ר' מאיר לר' יוחנן	חכמים לרב יוחנן	ר' מאיר לריש לקיש	חכמים לריש לקיש
בתר השתא	בתר השתא	בתר השתא	בתר הזקת ממון
צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו
על מקבל להביא ראיה בקיום שטר	על נותן להביא ראיה בעדים	על נותן להביא ראיה בעדים	על מקבל להביא ראיה בעדים

(a) על מקבל להביא ראיה' חכמים who say

(b) Means ראי' בעדים

(c) Because we follow חזקת נכסים

(2) It follows

(a) that in the מוכר בנכסי אביו of ברייתא

(b) ראי' בעדים also needed to bring לקוחות

(c) And we understand why לקוחות weren't זוכה if they didn't bring עדים

- (3) So
- (a) I know that the קשיא by ר' יוחנן couldn't have been that
 - (i) ריש לקיש
 - (ii) שטר מקיים their לקוחות to be enough
 - (4) what then is the קשיא of ר' יוחנן
- ii) תירוץ
- (1) Part 1
- (a) Based on the proof of ליבוול וליבוול
 - (i) ר' יוחנן concluded that the לקוחות were מוחזק and it was the בני משפחה who were מערערין
 - (b) the לקוחות had in fact become מוחזק
 - (i) because for ר' יוחנן we've established
 - (ii) that he was משנה the מיפך so that חכמים go השתא בתר
 - 1. so that the בני משפחה had to bring a ראי' that the מוכר was a קטן
 - (iii) nor could בני משפחה demand קיום עדי
 - 1. since חכמים say לקיימו אין צריך
 - (iv) and even for ר' מאיר who follows השתא דהשתא
 - 1. but requires עדי קיום
 - 2. we can understand that לקוחות became מוחזק by in fact bringing עדי קיום
 - (c) So the ברייתא presents no קשיא to ר' יוחנן both for חכמים and ר' מאיר
 - (i) And we understand that בני משפחה now want to be זוכה by proving that the מוכר was a קטן
- iii) Part 2
- (1) But there is this קשיא by ר' יוחנן to ריש לקיש
 - (2) You ריש לקיש aren't מפיק the שיטות in our משנה
 - (a) consistent with the שיטה for רשב"ם that we mentioned earlier
 - (3) and you say that
 - (a) it's חכמים in the משנה who require that מקבל needs to bring a בעדים ראי'
 - (b) because חכמים go בתר חזקת נכסים
 - (4) presumably
 - (a) in the ברייתא of ר' אביו מוכר בנכסי אביו there were no עדים in favor of the לקוחות
 - (b) because if there were עדים how is it that בני משפחה are now מערער

(5) so how is it

- (a) that despite the בני משפחה חזקת נכסים
- (b) the לקוחות ever came to be in the hands of נכסים

12) תוספות

- a) ריש לקיש to ר' יוחנן by קשיא use these words to conclude תוספות
 - i) "[לדידך] היכא משכחת לה דיביאו הירושין [בני משפחה] עדים שהי' קטן
 - ii) ואם לא יוכלו למצוא מאי מערערין הירושים"
- b) תוספות and מהרש"א disagree on the meaning of מהרש"ל

13) מהרש"ל

- a) הקדמה
 - i) תוספות
 - (1) Disagrees with רשב"ם
 - (2) And says that ריש לקיש is in fact our מיפך משנה

לאחר דאיפוך ר' יוחנן וריש לקיש לשיטת רבינו יוסף אליבא דמהרש"ל שמיפך נמי ר"ל לשיטות במשנה			
ר' מאיר לר' יוחנן	חכמים לרב יוחנן	ר' מאיר לריש לקיש	חכמים לריש לקיש
בתר השתא	בתר השתא	בתר חזקת ממון	בתר השתא
צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	אין צריך לקיימו
על מקבל להביא ראיה	על נותן להביא ראיה	על מקבל להביא ראיה	על נותן להביא ראיה
בקיום שטר	בעדים	בעדים	בעדים

(3) So that

- (a) על הנותן להביא ראיה בעדים say חכמים
- (b) Because
 - (i) בתר השתא go חכמים
 - (ii) מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו and say

ii) It follows that

- (1) בני משפחה in the case of
- (2) בני משפחה would require חכמים
 - (a) קטן was a מוכר the ראיה בעדים a bring to
 - (b) לקוחות the that supports the חזקה דהשתא equivalent of against

b) And that's why ר' יוחנן asks ריש לקיש

- i) It's not practical to think that בני משפחה could bring עדים that the מוכר was a קטן
- ii) So why are they being מערער

14) מהרש"א

- a) Two קשיות on מהרש"ל
 - i) First קשיא

(1) Why does תוספות assume that בני משפחה can't bring a 'ראי that מוכר was a קטן

ii) Second קשיא

(1) we'll prove below that ריש לקיש isn't מיפך the שיטות in the משנה

b) תירוץ

i) Must be that

(1) Contrary to the שיטה of מהרש"ל

(2) ריש לקיש to ר' יוחנן of קשיא in the רשב"ם of שיטה does follow the תוספות

ii) we established for this שיטה that

(1) the final קשיא of ר' יוחנן to ריש לקיש is

(a) בטר חזקת ממון go חכמים "if"

(b) "how is it the נכסים ever came to be in the hands of לקוחות"

(2) And תוספות expresses the same thought in different words:

(a) How is it that לקוחות managed to take the נכסים

(b) and why is it that בני משפחה are the מערערין who have the burden of bringing עדים

iii) and read the words in תוספות this way

(1) היורשין [להביא] עדים שהי' קטן ~~בבא~~ היכא משכחת לה ד[יצטרכו

(2) ואם לא יוכלו למצוא [מאי הא דקתני דלקוחות נחתי לנכסים ו] מערערין היורשים"

מהרש"א 15)

a) by way of review הקדמה

i) Recall that the סוגיא begins

לפני דאיפוך		
ר' מאיר לכולי עלמא	חכמים לרב יוחנן	חכמים לריש לקיש
בתר השתא	בתר חזקת ממון	בתר השתא
אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	צריך לקיימו
על נותן להביא ראי'	על מקבל להביא ראי'	על מקבל להביא ראי'
בעדים	בעדים	בקיום שטר

(1) by setting out the שיטות of ר' יוחנן and ריש לקיש

(a) on whether in our משנה the ראי' by מקבל is בשטר or בעדים

(2) and that

(a) על מקבל להביא ראי' who says מאן דאמר ראי' בעדים said ר' יוחנן

(i) Because this מאן דאמר goes בתר חזקת ממון

(b) ראי' בקיום שטר said ריש לקיש

(i) Because this מאן דאמר says we go בתר השתא

ii) the סוגיא continues

- (1) with a קשיא by ר' יוחנן to ריש לקיש
- (a) מעשה בבני ברק from
- (b) Which suggests
- (i) ריש לקיש against
- (ii) בתר חזקה because we go ראי' בעדים that must bring מקבל
- iii) And the גמרא then brings a קשיא "ר' יוחנן" קשיא
- (a) That's based on knowledge that ריש לקיש had
- (b) מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו that ר' יוחנן says for חכמים
- iv) And the גמרא then continues to consider
- (1) Whether in fact for ר' יוחנן
- (2) מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו say חכמים
- b) קשיא
- i) הקדמה
- (1) In some גרסאות
- (a) The גמרא adds the words "תא שמע" before ר' יוחנן "שאל ר' שמעון בן לקיש את ר' יוחנן"
- (2) Which presumably means that
- (a) After ר' יוחנן referred to בני ברק מעשה
- (i) בקיום שטר is חכמים for ראי' that ריש לקיש on his שיטה to קשיא ask a
- (b) ר' יוחנן asks a return קשיא to ריש לקיש
- (i) בעדים is חכמים for ראי' that the שיטה on his
- (3) But
- (a) We've established that the קשיא by ריש לקיש to ר' יוחנן
- (b) Deals only with whether
- (i) מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו say חכמים
- ii) קשיא
- (1) So
- (2) In what sense does this קשיא by ריש לקיש deal with the שיטה of ר' יוחנן that ראי' בעדים is
- c) רמב"ן by תירוץ
- i) Don't be גורס the word "תא שמע"
- ii) The purpose of the גמרא is to decide just what you said
- (1) whether

- (a) In the מחלוקת between ר' מאיר ורבנן
 - (b) It's ר' מאיר or רבנן who say אין צריך לקיימו מודה בשטר שכתבו
 - d) מהרש"א disagrees as we set out below
- 16) מקשן דתא שמע on שיטת מהרש"א
- a) הקדמה
 - i) We are גורס the words "תא שמע"
 - ii) The purpose of the תא שמע
 - (1) isn't to prove whether אין צריך לקיימו or צריך לקיימו
 - (2) but is to prove that it's
 - (a) not
 - (i) על מקבל להביא ראיה that מאן דאמר ר' יוחנן
 - 1. That this ראיה is בעדים
 - (ii) And מאן דאמר ראיה בקיום שטר who says ריש לקיש
 - 1. This ראיה is בקיום שטר
 - (b) But that
 - (i) ר' יוחנן says
 - 1. This ראיה is בקיום שטר
 - (ii) ריש לקיש says
 - 1. This ראיה is בעדים
 - b) The שמע דתא מקשן accomplishes this
 - i) By proving that the קשיא by ריש לקיש to ר' יוחנן
 - ii) Is understandable only if the שיטות are as we've just described them
- 17) Here are the steps of this proof
- a) Part 1
 - i) The "תא שמע" begins by the קשיא of "שאל ריש לקיש לר' יוחנן"
 - ii) Where ריש לקיש asks ר' יוחנן
 - (a) For you ר' יוחנן
 - (b) can it be that בר קפרא משנת
 - (i) That says אין צריך לקיימו
 - (ii) Applies only for ר' מאיר

b) Part 2

i) The "תא שמע" then asks this קשיא on the קשיא of ריש לקיש

לפני דאיפוך		
ר' מאיר לכולי עלמא	חכמים לרב יוחנן	חכמים לריש לקיש
בתר השתא	בתר חזקת ממון	בתר השתא
אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	צריך לקיימו
על נותן להביא רא' בעדים	על מקבל להביא רא' בעדים	על מקבל להביא רא' בקיום שטר

- (1) Since ראי' בעדים ר' יוחנן ריש לקיש knows that
- (2) He should realize that for ר' יוחנן it's possible that
- (a) both ר' מאיר and רבנן say אין צריך לקיימו
- (b) And that
- (i) ר' מאיר says the נותן needs עדים because he goes בתר השתא
- (ii) רבנן say the לקוחות need to bring עדים because they go בתר חזקת נכסים
- (c) So the ר' מאיר and רבנן can apply to both בר קפרא
- (3) While
- (a) for ריש לקיש who says
- (i) both ר' מאיר and רבנן go בתר חזקה דהשתא
- (ii) and
- מיגו of the לקוחות to destroy the מיגו from the רא' בקיום שטר חכמים based on בני משפחה מודה בשטר שכתבו
 - עדים bring בני משפחה win unless לקוחות ר' מאיר says
 - Because בני משפחה aren't supported by a מיגו
 - Since מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו
- (b) ר' מאיר of שיטה must follow בר קפרא
- (4) קשיא
- (a) So why does ריש לקיש in his קשיא imply that
- (i) שיטת ריש לקיש according to משנת בר קפרא
- can apply both to רבנן and ר' מאיר
- (ii) while for ר' יוחנן the משנה applies only for ר' מאיר
- (b) when in fact
- (i) שיטת ר' יוחנן according to משנת בר קפרא
- can apply both to רבנן and ר' מאיר
- (ii) while for ריש לקיש the משנה applies only for ר' מאיר

ii) note that

(1) for מהרש"א

(a) We no longer need to say בדוחק that

(i) ר' יוחנן bases his קשיא לריש לקיש

(ii) מודה בשטר that ר' יוחנן holds that ריש לקיש had that outside knowledge שכתבו צריך לקיימו

(b) because

(i) צריך ר' יוחנן says that ריש לקיש knows that the question of how it is that לקיימו

(ii) is in fact a step in the proof by the דתא שמע that we're now in the process of setting out

c) part 3

i) then completes the proof of דתא שמע by saying that it must be that ר' זירא

(1) we follow שיטת רבינו יוסף that

(a) על מקבל להביא ראיה that מאן דאמר ראי' בעדים ריש לקיש it's who says

(b) מאן דאמר ראי' בקיום שטר ר' יוחנן who says that

(2) But that ריש לקיש didn't realize

(a) that ר' יוחנן was מיפך here משנה

(b) to say it's מ"מ ר' who says בקיום שטר ראי' להביא ראיה

ii) in summary

לאחר דאיפוך ר' יוחנן וריש לקיש ברם אכתי"ס ד"ד דר"ל דר' יוחנן אינו מפיד לשיטות במשנה			
חכמים לר' יוחנן	ר' מאיר לר' יוחנן	בתר השתא	בתר השתא
בתר השתא	בתר חזקת ממון	אין צריך לקיימו	אין צריך לקיימו
צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו	על נותן להביא ראיה	על נותן להביא ראיה
על מקבל להביא ראיה	על מקבל להביא ראיה	בעדים	בעדים

(1) understands the שיטות to be ריש לקיש

(a) ר' יוחנן

(i) על מקבל להביא ראיה בקיום שטר חכמים say

(ii) על נותן להביא ראיה בעדים ר' מאיר says

(iii) So that

1. בתר השתא חכמים go

a. and שכתבו צריך לקיימו say בשטר

2. בתר השתא ר' מאיר also goes

a. But says שכתבו אין צריך לקיימו

(b) ריש לקיש

(i) על מקבל להביא ראיה בעדים say חכמים

(ii) על נותן להביא ראיה בעדים says ר' מאיר

(iii) So that

1. בטר חזקת ממון go חכמים

a. And can hold לקיימו אין צריך שכתבו אין צריך לקיימו

2. בטר השתא goes ר' מאיר

a. And must say לקיימו אין צריך שכתבו אין צריך לקיימו

iii) and now we can understand

(1) משנת בר קפרא asks that ריש לקיש why

(a) ר' יוחנן of שיטה according to the ר"מ follows

(b) But follows both חכמים and ר' מאיר for ריש לקיש

d) Part 4

i) ריש לקיש of קשיא responds to the ר' יוחנן

(1) איפוך

לאחר דאיפוך ר' יוחנן וריש לקיש לשיטת רבינו יוסף ברם לא מיפוך ר"ל לשיטות במשנה			
ר' מאיר לר' יוחנן	חכמים לרב יוחנן	ר' מאיר לריש לקיש	חכמים לריש לקיש
בטר השתא	בטר השתא	בטר השתא	בטר חזקת ממון
צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	אין צריך לקיימו	לא נ"מ אי צריך לקיימו
על מקבל להביא ראיה בקיום שטר	על נותן להביא ראיה בעדים	על נותן להביא ראיה בעדים	על מקבל להביא ראיה בעדים

(a) על מקבל להביא ראיה בקיום שטר ר' מאיר It's

(b) While say חכמים לקיימו אין צריך שכתבו אין צריך לקיימו

(2) And

(a) Since counts as עלמא לכולי עלמא as against ר' מאיר

(b) So for me can be עלמא לכולי עלמא the same as for you

e) Part 5

i) ר' יוחנן and ריש לקיש of מיפך שיטות has derived in full תא שמע

f) Part 6

i) Note that

(1) ריש לקיש and ר' יוחנן of שיטה proves each מהלך This

(2) While there is no proof that ריש לקיש himself is מיפך the שיטות of ר' מאיר and חכמים in the משנה

ii) מהרש"א considers

(1) that this is a ראי'

(2) against מהרש"ל who says that תוספות holds that ריש לקיש is מיפך the שיטות of משנה and ר' מאיר חכמים in the

18) תוספות ד"ה ברם נראין דברי רבינו יוסף

a) תוספות says:

i) once we follow שיטת רבינו יוסף and are מיפך the ברייתא of נאמנין לפוסלו

(1) "הא דא"ל ר' יוחנן שאני אומר דברי הכל מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו

(2) לא אמר דבר זה מעולם"

ii) And

(1) כולה סוגיא דלעיל ליתא

19) מהרש"א

a) תוספות on קשיא

i) We've established that according to שיטת רבינו יוסף

(1) אין צריך לקיימו חכמים says that ר' יוחנן

(2) And that ר' מאיר who disagrees against דברי הכל as חכמים counts ר' יוחנן

ii) So why does תוספות decide that the שאני אומר wasn't ever said according to שיטת רבינו יוסף

b) תירוץ

i) תוספות means that לא היו דברים מעולם that ר' יוחנן said that

(1) מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו מאן דאמר ר' מאיר is the

(2) And חכמים say לקיימו

c) שאלה

i) What does תוספות mean by "כולה סוגיא דלעיל ליתא לפי המסקנא"

d) תשובה

i) סוגיא תוספות refers to these portions of the

(1) Part 1

(a) Where the גמרא asks a קשיא to ר' יוחנן from the ברייתא of נאמנין לפוסלו where it appears that חכמים say לקיימו

(b) And

(i) ר' יוחנן responds

1. מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו חכמים actually say

2. and the case of the ברייתא is different because "אי עדים אלימי"

(c) while in the מסקנא

- (i) we're מיפך the ברייתא
- (ii) So that it's חכמים who say אין צריך לקיימו
- (iii) And

1. it must be that ר' יוחנן never said "אי עדים אלימי"

(2) part 2

(a) where the גמרא says

(i) "והלא משמך אמרו" that in effect ר' יוחנן says מודה בשטר שכתב צריך לקיימו

(ii) And the גמרא proves this from a מימרא by ר' יוחנן to ר' ינאי

(b) It must also be that

(i) for the מסקנא

(ii) מימרות ר' יוחנן never said these

דף קנה.

תד"ה איתמר

1) הקדמה

a) part 1

- i) a בן י"ג at הגיע לכלל שנותיו is זכר a
- ii) a בת י"ב at הגיעה לכלל שנותי is נקיבה a

b) part 2

- i) even after a person is הגיע לכלל שנותיו he is a קטן until he has סימנים or becomes a סריס

c) part 3

- i) to be מוכר בנכסי אביו
(1) רבא אמר רב נחמן says
(a) the person has to be both a גדול and 18 years old
(2) רב הונא בר חיננא אמר רב נחמן says
(a) the person has to be both a גדול and 20 years old

2) גמרא

a) גידל בר מנשיא by שאלה

- i) If a person knows ומתן טיב משא and is חכם ביותר
- ii) How old must he be before he can be מוכר בנכסי אביו

b) מהרש"א by רבא as understood by תשובה

- i) He can sell נכסים at age 13

c) רבא also says

- i) where there is שטותא יתירתא a person can never be מוכר נכסים

d) ההוא דפחות מבן עשרים

- i) others tried to make him act as if he had שטותא יתירתא
- ii) But רבא decided that זביני' זביני' because מסברו לי' וסבר
- iii) Note

(1) First

- (a) that it's not clear whether מסברו לי' וסבר means

(i) that the מוכר was of normal intelligence

- 1. so that he couldn't sell at age 13

(ii) Or that the מוכר was חכם ביותר

1. and could have been any age above 13
- (2) second
 - (a) if the meaning is that מוכר was of normal intelligence
 - (i) then this פסק would prove that רבא in fact says that
 - (ii) to sell נכסים a person of normal intelligence can be "פחות מכן עשרים"
 - (b) But that
 - (i) if the meaning is that מוכר was of superior intelligence
 - (ii) then this פסק wouldn't offer this proof for רבא
- e) There is a גרסא in the גמרא
 - i) That the דין of רבא that 18 is the minimum age
 - (1) לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר (1)
- 3) מהרש"א as explained by תוספות
 - a) גורס the words in **bold** because
 - i) says מסברו ל' וסבר means normal intelligence תוספות
 - b) so that
 - i) the דין of רבא that 18 is old enough
 - ii) is derived by the גמרא from the case of מכן עשרים
 - (1) that proves that he needn't be 20
 - iii) and in fact the גמרא
 - (1) refers to this case as the כללא from which רבא derives his rule that 18 is enough for a person of normal intelligence
 - (2) and is גורס the case of מכן עשרים right after this מימרא of רבא
- 4) מהרש"א as explained by רשב"ם
 - a) isn't גורס the words in **bold** because רשב"ם says מסברו ל' וסבר means חכם ביותר
 - b) And
 - i) for this reason
 - ii) היא דפחות מכן עשרים גורס is רשב"ם
 - (1) Not after the גמרא says that 18 is enough for a person of normal intelligence
 - (2) But after the case of חכם ביותר
- 5) מהרש"א
 - a) here's proof in favor of the שיטה that היה דפחות וכו' had normal intelligence
 - i) if the מוכר in מכן עשרים היה דפחות מכן עשרים were מחוכם ביותר

- ii) It would have been enough for him to be 13 or more
- iii) Because any age over 13 is enough for חכם ביותר to sell נכסים
- iv) And the גמרא
 - (1) wouldn't have pointed out that the מוכר was פחות מעשרים
 - (2) with its implication that he was almost 20
- b) קשיא
 - i) How does the דאמר מאן דאמר that the seller was חכם ביותר explain why the גמרא notes that the seller was מן עשרים
- c) תירוץ
 - i) פחות מן עשרים is לאו דוקא and doesn't imply that he was at least 18
- 6) גיטין סה.
 - a) אמר רבא ג' מדות בקטן
 - i) הגיעו לעונת נדרים נדריהן נדר וכנגדן בקטנה חולצת (1)
 - b) as explained by רש"י there תוספות
 - i) for a עונת נדרים קטנה means שנה אחת לפני נערותי (1)
 - ii) for a עונת נדרים קטן means age 12
 - c) in תוספות and רשב"ם
 - i) קשיא
 - (1) Presumably חולצת בקטנה
 - (a) Means for a קטנה עונת נדרים
 - (2) So how can it be that רבא says elsewhere that a קטנה isn't חולצת
 - d) of תירוץ (as explained by רשב"ם)
 - i) חולצת בקטנה
 - (1) Means for a קטן עונת נדרים כנגד
 - (2) Namely age 12
 - (3) when a נקבה is no longer a קטנה

תד"ה מתיב רב זירא

- 1) הקדמה
 - a) part 1
 - i) a בן י"ג at הגיע לכלל שנותיו זכר is
 - b) part 2
 - i) a person is a גדול only if both
 - (1) he's reached כלל שנותיו and has סימני גדלות
 - (2) or is a סריס
 - c) Part 3
 - i) זכר counts as a סריס when he is 20 years old and has no סימני גדלות
 - ii) At this stage of the סוגיא
 - (1) The גמרא holds that it doesn't matter whether the זכר has סימני סריס
- 2) גמרא
 - a) to be מוכר בנכסי אביו
 - i) a person must be a גדול
 - ii) and he must also have reached זמן מכירה
 - b) זמן מכירה
 - i) Is 18 according to רבא
 - ii) But is 20 according to רב הונא בר חיננא
- 3) מוכר בנכסי אביו of ברייתא
 - a) מעשה בבני ברק
 - i) נכסים קטן when he sold מוריש (בני משפחה) יורשים claimed that their
 - ii) גדול when he sold מוכר was a לקוחות claimed that the
 - iii) סימני גדלות had מוכר whether the בדיקה by צד wanted to prove One
- 4) תוספות
 - a) The ברייתא can be understood in one of two ways
 - i) First מהלך
 - (1) מוחזקים were בני משפחה that It's possible that
 - (2) And
 - (a) בני משפחה from נכסים wanted to take the לקוחות
 - (b) גדול was a מוכר that would prove that the בדיקה by way of
 - ii) Second מהלך

- (1) It's possible that לקוחות were מוחזקים
- (2) And
 - (a) לקוחות בני משפחה wanted to take the נכסים from בני משפחה
 - (b) By way of בדיקה that would prove that the מוכר wasn't a גדול
- 5) ר' זירא by קשיא
 - a) Presumably
 - i) רב הונא בר חיננא and רבא
 - (1) It must be that we know that מוכר had sold the נכסים at מכירה זמן
 - (a) רב הונא בר חיננא 20 for רבא and 18 for רבא Meaning
 - (2) Because otherwise
 - (a) סימני גדלות מוכר had no good to prove that לקוחות would do
 - (b) סימני גדלות מוכר had no need to show that בני משפחה wouldn't
 - b) Now
 - i) For רבא I can understand that
 - (1) Although we know that מוכר was at least 18
 - (2) We don't know whether he was 20
 - (3) So that whether he's a גדול depends on סימני גדלות
 - ii) But for רב הונא בר חיננא we have this קשיא
 - (1) קשיא
 - (a) Once we know that מוכר was 20
 - (b) Then he's automatically a סריס even without סימני גדלות
 - (2) So
 - (a) If the בני משפחה are מוחזקין and לקוחות want to prove that מוכר was a גדול
 - (i) "למה להו לבודקו" to prove that he's a גדול
 - (ii) Since as a סריס he counts as a גדול even without סימני גדלות
 - (b) If the לקוחות are מוחזקין and בני משפחה want to prove that מוכר was a קטן
 - (i) "כי בפקו לי [ולית לי] סימני גדלות] מאי הוי"
 - (ii) Since as a סריס he counts as a גדול even without סימני גדלות
 - c) The actual גרסא in the גמרא is: "כי בפקו לי מאי הוי"
 - i) and this proves that לקוחות were מוחזקין
 - 6) תוספות
 - a) מהרש"א as explained by קשיא
 - i) הקדמה

- (1) Even if we aren't certain that the מוכר reached זמן מכירה at age 20
- (2) The קטן בני משפחה need to prove that the מוכר was a קטן
- (3) Since
 - (a) Because מעשה בבני ברק were לקוחות מוחזקין in the ברק
 - (b) If there is a ספק on the age of the מוכר
 - (i) Based on המוציא מחבירו עליו הראי'
 - (ii) we would rule in their favor that מוכר reached זמן מכירה at 20
- ii) קשיא
 - (1) So why does ר' זירא
 - (a) Assume that we know that the מוכר reached age 20
 - (2) And use this assumption as a basis to ask רב הונא בר חיננא to קשיא his
 - (a) By knowing the מוכר was age 20
 - (b) We automatically know that he's also a סריס
 - (c) And it won't help בני משפחה to prove that he has no סימני גדלות
- b) תירוץ
 - i) Taking this approach won't answer the קשיא of ר' זירא
 - ii) because
 - (1) once we rule מספק for רב הונא בר חיננא that the מוכר was 20 and reached זמן מכירה
 - (2) that would also **automatically** mean that the מוכר is a סריס
 - (3) and it would do בני משפחה no good to prove that the מוכר had no סימני גדלות
- c) קשיא
 - i) This approach would answer the קשיא of ר' זירא
 - ii) Because
 - (1) It doesn't follow that
 - (a) Because we can מספק say that the מוכר was at least 20 and reached זמן מכירה
 - (b) we can also מספק change his status to סריס
 - iii) compare ש"ס עוז והדר in הגהות ר' שמחה מדעסויא
- d) First תירוץ
 - i) You're right that there's no הוכחה that in the מעשה בבני ברק we knew that the מוכר was 20
 - ii) But ר' זירא in his קשיא assumes this anyway

e) second תירוץ (ריב"ם)

i) You're right that an assumption based on 'הראי' המוציא מחבירו עליו הראי' isn't strong enough to change the status of the מוכר to סריס

ii) But

(1) In this case there is a חזקה that supports the לקוחות that the מוכר was 20

(2) This is the חזקה that אין עדים חותמין בשטר אלא אם כן נעשה בגדול

iii) And ראיית ריב"ם proves that

(1) Although מספק we don't say the מוכר was a סריס even if the לקוחות are מוחזקין

(2) The חזקה of אין עדים חותמין בשטר אלא אם כן נעשה בגדול is enough for us

(a) To resolve

(i) not only that מוכר reached זמן מכירה

(ii) but also to resolve that the מוכר is a סריס

iv) So ר' הונא בר חיננא can validly ask for זירא ר' זירא

(1) Even if there was no proof that מוכר has reached זמן מכירה at 20

(2) Still

(a) Based on the חזקה

(b) We need to assume that the מוכר was 20 and a סריס

(3) So

(a) For רב הונא בר חיננא

(i) כי בדקי לי מאי הוי

(ii) What would בני משפחה gain by proving that מוכר had no גדלות

7) מהרש"א of תוספות as explained by המשך

a) קשיא

i) if based on this חזקה we can change the status of the מוכר to סריס

(1) then for רבא too

(a) Why don't we rule based on this חזקה

(i) that the מוכר was either 18 and with גדלות סימני

(ii) Or 20 and a סריס if he had no גדלות סימני

ii) So ask for רבא too "כי בדקי לי מאי הוי"

(1) Because

(a) if it turns out there are no גדלות סימני

(b) then it must be that the מוכר was 20 and a סריס

- b) תירוץ
- i) Since מכירה for רבא is age 18
 - ii) רבא can easily answer that
 - (1) in the ברק בבני מעשה there are עדים that the מוכר was less than 20
 - (2) So that
 - (a) If there are no סימני גדלות
 - (b) לקוחות can't rely on the חזקה to say that the מוכר was 20 and a סריס
- c) שאלה
- i) Are we forced to say for רבא that
 - (1) in מעשה בבני ברק
 - (a) Besides עדות that מוכר was less than 20
 - (b) There are also עדות that he was at least 18
- d) תשובה
- i) if לקוחות are מוחזקין
 - (1) then
 - (a) Even if there are no עדים that מוכר was 18
 - (b) We'd rule מספק that he was 18 based on 'המוציא מחבירו עליו הראי'
 - (c) And we'd understand
 - (i) why בני משפחה need to prove that מוכר had no סימני גדלות
 - ii) if בני משפחה are מוחזקין
 - (1) It must be that there are עדים that the מוכר was at least 18
 - (a) Because
 - (i) Otherwise מספק we're rule in favor of בני משפחה that he wasn't 18
 - (ii) And
 1. it wouldn't do any good to לקוחות
 2. to prove that he had סימני גדלות

דף קנה:

תד"ה לא אמרו

- 1) גמרא
 - a) Before a person has סימני גדלות and is 18 or 20 years old
 - i) He can't sell קרקעות
 - ii) Because
 - (1) מקרבי דעת' לגבי זוזי
 - (2) So he might unwisely sell לכולהו נכסי דאבוה
 - b) But
 - i) so long as he's at least 13 years old and has סימני גדלות
 - ii) קרקע עדות מטלטלין but not for עדות קרקע
- 2) תוספות
 - a) קשיא
 - i) What difference does it make whether his עדות is for קרקע or מטלטלין
 - b) First תירוץ
 - i) When the גמרא says אין עדותו עדות קרקע
 - ii) The גמרא means his עדות isn't valid on the value of קרקע
 - iii) Since
 - (1) כיון דמיקרבא דעת' לגבי זוזי
 - (2) "ישום אותה יותר משווי"
 - iv) Presumably this means that he might overvalue the קרקע
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) If מיקרבא דעת' to זוזי he ought to undervalue קרקע
 - b) תירוץ
 - i) "ישום אותה יותר משווי"
 - ii) Means that he might value קרקע as against מעות by giving מעות too much value
- 4) מהרש"א of גרסא according to המשך תוספות
 - a) Second תירוץ according to גרסא of מהרש"א
 - i) The difference between קרקעי קרקע and מטלטלין is that the הפסד from bad עדות is greater for קרקע than for מטלטלי

דף קנו.

תד"ה ולטעמין

1) הקדמה

a) For מטלטלין

- i) שתות קנה ומחזיר אונאה
- ii) יותר משתות בטל מקח

b) For קרקעות

- i) חזרת אונאה אין of דין There is never a
- ii) ביטול מקח אין of דין But there is a

- (1) יותר משתות is אונאה the where ביטול מקח there is ר"ת other than דעות For
- (2) פלגא is אונאה the where ביטול מקח there is ר"ת For

c) מחלוקת רב ושמואל

i) For רב

- (1) שתות is measured relative to the value of the מקח

ii) For שמואל

- (1) שתות is measured both
 - (a) relative to the money paid
 - (b) and relative to the value of the מקח

iii) So that

- (1) שוי חמשה בשיתא In a case of

(2) where

- (a) זוזין 6 for 5 the value of was sold
- (b) זוז one is אונאה the and

(3) For רב

- (a) 5 the value of is אונאה a fifth of The
- (i) 5 the value of is שתות of more than or

- (b) ביטול מקח there is So

(4) For שמואל

- (a) יותר משתות is אונאה the שוויות מקח relative to Although
- (b) שתות is אונאה the מעות of 6 relative to Still

(i) So that

- 1. קנה ומחזיר אונאה

2. and there is no **ביטול מקח**

2) גמרא

a) Any **תוך זמנו** of **מקרקעי** is valid only if the sale was

i) Meaning that the **מוכר** had reached the minimum age for **מכירה**

b) if the **מוכר** sold **לפני זמנו**

i) before he reached the minimum age for **מכירה**

ii) the sale isn't valid

(1) even if the sale would have been at a profit to the **מוכר**

(2) For example in a case where the **מוכר** was paid **6 for קרקע worth 5**

3) תוספות of a **קשיא** by **לשון**

a) "וא"ת

i) גם בגדולים [כלומר במי שהגיע לזמן **מכירה**] אין ממכרו מכר בכהאי גוונא

ii) דהוה לי' **ביטול מקח להחזיר אונאה**

b) namely

i) קשיא

(1) A **מקח** where the **מוכר** is paid 6 for **קרקע** worth 5 isn't **קיים** even for a person who sells **תוך זמנו**

(2) Because at this level of **ריווח** there is

(a) "**בטול מקח להחזיר אונאה**"

4) מהרש"א

a) קשיא

i) The words **מקח להחזיר אונאה** can't be correct

ii) Because these are separate **דינים** that apply in the separate cases as we've established in the **הקדמה**

(1) Namely

(a) Where the **אונאה** is **משתות**

(i) there is **ביטול מקח** and there is no **חזרת אונאה**

(b) Where the **אונאה** is **שתות**

(i) there is **חזרת אונאה** and there is no **ביטול מקח**

b) תירוץ

i) The proper **גרסא** is the one that we have in our **ווילנא**

(1) "**דהוה לי' ביטול מקח או מחזיר אונאה**"

(2) Meaning

- (a) There is
 - (i) יותר משתות for רב who says the אונאה was ביטול מקח
 - (ii) שתות only a אונאה for שמואל who says the אונאה was קנה ומחזיר אונאה
- ii) And תוספות by these words is emphasizing that
 - (1) שמואל applies even for קשיא
 - (2) because even שמואל agrees that there is אונאה – at least אונאה enough to require חזרת אונאה -- where a גדול makes a מכירה at ה' בו'
- 5) תוספות by תירוץ
 - a) "ויש לומר דלאו דוקא נקט חמשה בשיתא"
 - i) Meaning that
 - (1) The אונאה really means to refer to a case where there wasn't even שתות גמרא
 - (2) So that
 - (a) Not only is there no ביטול מקח
 - (b) There is also no חזרת אונאה
 - ii) An example is where he sold what was worth 7 for 8
 - b) First תירוץ of אי נמי
 - i) "אי נמי דוקא
 - (1) ואתי שפיר למה שמפרש ר"ת דאין אונאה לקרקעות [עד פלגא]"
 - ii) Meaning
 - (1) The גמרא was מדויק that the case involves ה' בו'
 - (2) And
 - (a) although
 - (i) For מטלטלין there would be ביטול מקח for רב who says the אונאה in this case is יותר משתות
 - (b) Still
 - (i) For קרקעות there isn't even חזרת אונאה
 - (3) קשיא
 - (a) I understand that for קרקע there is never חזרת אונאה
 - (b) But why is there not ביטול מקח for קרקע where the אונאה is יותר משתות
 - (4) תירוץ
 - (a) That's why תוספות emphasizes דוקא
 - (b) Because the אונאה in ה' בו' is less than פלגא

(c) And we follow ר"ת who says for קרקע there is no מקח until the ביטול מקח is one-half אונאה

c) Second תירוץ of אי נמי

i) "לא יתבטל לגמרי כיון דליכא יותר משתות"

ii) This אי נמי follows שיטת שמואל and says

(1) Our סוגיא

(a) Wants to show that

(i) the מקח of a מוכר who sold זמן מכירה isn't קיים לפני זמן מכירה

(ii) although the מכר of a person who reached זמן מכירה is קיים

(b) And

(i) the fact that it chooses a case where for גדול there is חזרת אונאה

(ii) isn't a קשיא for our סוגיא if the מקח is still קיים

תד"ה בודקין

1) First הקדמה

- a) a girl becomes a נערה when she is at least 12 years old and has סימני נערוth
- b) we expect סימני נערוth to arrive once she's 12
- c) so that she's נערה בהזקת נערה once she is 12 unless a בדיקה finds no סימני נערוth
- d) it also follows that
 - i) If there is a בדיקה that finds סימני נערוth at any time after age 12
 - ii) We assume that סימני נערוth had come at age 12

2) Second הקדמה

- a) A נערה becomes a בוגרת when she has סימני בוגרת
- b) סימני בוגרת generally don't come until six months after she became a נערה
- c) It follows that
 - i) there is no הזקת בוגרת during the six-month period
 - ii) and that
 - (1) If there is a בדיקה that does find סימני בוגרת
 - (a) during these six months
 - (b) even on the last day of the sixth month – ביומא דמישלים שית
 - (2) We can't assume
 - (a) that סימני בוגרת had come earlier
 - (b) Even earlier on ביומא דמישלים שית

3) Third הקדמה

- a) When a girl is a קטנה only her father can be מקבל קידושין on her behalf
- b) When a girl is a נערה but not yet a בוגרת
 - i) She can be מקבל קידושין for herself
 - ii) and her father can also be מקבל קידושין for her
- c) when a girl is a בוגרת
 - i) she can be מקבל קידושין for herself
 - ii) and her father can no longer be מקבל קידושין for her

4) תוספות as explained by גמרא

- a) בודקין לקידושין
 - i) After a girl has reached the age of 12
 - ii) If

- (1) she's מקבלת קידושין from one person
 - (2) And she's later also מקבלת קידושין from a second person
 - iii) We're בודק for סימנים
 - iv) And if we find סימנים we assume that she already had סימנים at the time of the first קידושין
 - v) So that the second קידושין aren't חל even מספק
- 5) גמרא קידושין עט:
- a) The case
 - i) קידשה אביה בדרך וקידשה עצמה בעיר
 - ii) והרי היא בוגרת עכשיו
 - b) The הלכה
 - i) חיישנן לקידושי שניהם
 - c) Because
 - i) she might have become a בוגרת before his קידושין
 - (1) In which case
 - (a) his קידושין aren't חל
 - (b) And her later קידושין are חל
 - ii) Or she might have become a בוגרת after the father's קידושין
 - (1) In which case his קידושין are חל and not hers
 - iii) For reasons not important here
 - (1) The גמרא in קידושין מסכת says both קידושין for the בוגרת happened on יומא דמישלם שית
- 6) מהרש"א as explained by תוספות
- a) קשיא
 - i) in our גמרא
 - (1) Why do we assume
 - (a) if she had סימני נערות at the time of her second קידושין
 - (b) she also had סימני נערות at the time of her first קידושין
 - ii) while in קידושין מסכת
 - (1) we accept that
 - (a) she can be בוגרת at the time of her second קידושין on שית דמישלם
 - (b) but not at the time of her first קידושין on that day
 - (2) and that's why we're חושש for her father's earlier קידושין

b) תירוץ

i) We've established that

(1) Although there is הזקת נערות starting at age 12

(2) there is no הזקת בוגרת through יומא דמישלים שית

תד"ה ר' אלעזר אומר

- 1) first משנה
a) ר' אלעזר
i) קנין מתנת שכיב מרע requires a קנין
- 2) גמרא
a) אמר ר' לוי
i) a קנין may give a מתנה on שבת with a קנין
ii) not because
(1) ר' אלעזר follows the שיטה of ר' לוי (1) in the משנה
(2) who says that even on שבת there must be a קנין for דבריו to be קיימין
iii) ר' אליעזר disagrees with ר' לוי since in fact
iv) שלא תטרופ דעתו עליו
- 3) second משנה
a) ר' אליעזר אומר
i) קיים is קנין that's given on שבת without a קנין
- 4) רבינו תם -- תוספות
a) שאלה
i) משניות – תנא – ר' אליעזר – said both
ii) And ר' אליעזר in the second משנה explains
(1) That although a קנין is usually necessary
(2) שבת is an exception where a קנין isn't needed
b) תשובה
i) No
ii) If ר' אליעזר of the first משנה says a קנין isn't needed on שבת
iii) Why does ר' לוי suggest that ר' אליעזר of the first משנה does need a קנין even on שבת
iv) Must be that in fact
(1) the two משניות aren't consistent
(2) the first משנה
(a) that says שכיב מרע needs a קנין
(b) refers to ר' אלעזר
(c) who says a קנין is needed both בחול and בשבת

- (3) and the second משנה
- (a) that says דבריו קיימין בשבת without a קנין
- (b) refers to – a different תנא -- ר' אליעזר
- (4) and ר' לוי refers to ר' אליעזר of the first משנה
- 5) ברייתא
- a) ר' יהודה
- i) Agrees with the second משנה
- ii) And says for ר' אליעזר
- (1) without a קנין דבריו קיימין בשבת
- (2) without a קנין בחול אין דבריו קיימין
- b) ר' מאיר
- i) Disagrees with the second משנה
- ii) And says for ר' אליעזר
- (1) without a קנין בחול דבריו קיימין
- (2) without a קנין בשבת אין דבריו קיימין
- 6) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Maybe ר' לוי holds that
- (1) ר' אליעזר is the תנא who said both the first משנה and the second משנה
- (2) in the second משנה
- (a) ר' אליעזר explains that
- (i) It's only on שבת
- (ii) that he demanded a קנין in the first משנה
- ii) And
- (1) When ר' לוי says that ר' אליעזר needs a קנין even on שבת
- (2) He refers to ר' אליעזר as understood by ר' מאיר in the ברייתא
- b) תירוץ
- i) It's more likely that ר' לוי refers to a משנה rather than a ברייתא
- 7) תוספות as brought by תוספתא פרק י'
- a) תוספתא
- i) אמר ר' אליעזר
- (1) needs a קנין מתנת שכיב מרע
- ii) ר' מאיר

בד"א בחול אבל בשבת לא יעשה ואם עשה עשוי (1)

iii) ר' יהודה

בד"א בשבת אבל בחול לא יעשה ואם עשה עשוי (1)

8) הקדמה

a) Consider the logical format of the תוספתא

שורה א'	בד"א	דין דין דשורה זו (שורה א')	היינו ביום א'
שורה ב'	אבל	ביום ב	לא יעשה [דין דשורה א']
שורה ג'	ואם	ביום ב' אפ"ה עשה דין דשורה א'	עשוי בדיעבד

b) Where 'שורה ב' sets out when the דין in 'שורה א' doesn't apply and shouldn't be used

c) And where 'שורה ג' says that

i) if the דין in 'שורה א'

ii) Was nevertheless used in 'שורה ב'

iii) The מעשה is קיים but only דיעבד

9) תוספתא in ריב"ם of שיטה

a) The existing גרסא of the תוספתא suggests that

i) The דין in 'שורה א' is "צריך קנין"

ii) And the day in 'שורה ב' when that דין doesn't apply is חול for מאיר ר' and שבת for ר' יהודה

b) It follows that

i) The תוספתא for מאיר ר' says

בד"א	דצריך קנין	היינו בחול
אבל	בשבת	לא יעשה קנין
ואם	בשבת אפ"ה עשה קנין	עשוי בדיעבד

ii) The תוספתא for יהודה ר' says

בד"א	דצריך קנין	היינו בשבת
אבל	בחול	לא יעשה קנין
ואם	בחול אפ"ה עשה קנין	עשוי בדיעבד

c) This raises the following obvious קשיא by מהרש"א

i) מהרש"א

(1) The שיטה of ר"מ in תוספתא

(a) Isn't consistent with our גמרא

(b) Where ר' מאיר says that ר' אליעזר needs a קנין on שבת

(2) And the שיטה of ר' יהודה in תוספתא

(a) Isn't consistent with our גמרא

(b) Where ר' יהודה says that ר' אליעזר needs a קנין בחול

d) מהרש"א of תירוז

i) Correct the גרסאות by changing שבת to חול and חול to שבת and achieve these results

(1) The מאיר ר' says

היינו בשבת	דצריך קנין	בד"א
לא יעשה קנין	בחול	אבל
עשוי בדיעבד	בחול אפ"ה עשה קנין	ואם

(2) The יהודה ר' says

היינו בחול	דצריך קנין	בד"א
לא יעשה קנין	בשבת	אבל
עשוי בדיעבד	בשבת אפ"ה עשה קנין	ואם

10) תוספות of המשך

a) תוספת in ר"י of שיטה

i) the דין in א' שורה of the table is that a קנין is **not** necessary

b) Now

i) if you were to use the גרסאות as corrected by ריב"ם

ii) and change only the דין in א' שורה

iii) you'd have this result

(1) מאיר ר' says

היינו בשבת	דלא צריך קנין	בד"א
לא יעשה בלא קנין [כלומר דצריך קנין]	בחול	אבל
עשוי בדיעבד	בחול אפ"ה לא עשה קנין	ואם

(2) יהודה ר' says

היינו בחול	דלא צריך קנין	בד"א
לא יעשה בלא קנין [כלומר דצריך קנין]	בשבת	אבל
עשוי בדיעבד	בשבת אפ"ה לא עשה קנין	ואם

c) But א' שורה in this גרסא isn't consistent with our גמרא that says

i) קנין בחול ר' יהודה needs a קנין on שבת and מאיר ר' needs a

d) So

i) Return to the original גרסאות by changing שבת back to חול and חול back to שבת

ii) and achieve these results

(1) מאיר ר' says

היינו בחול	דלא צריך קנין	בד"א
לא יעשה בלא קנין [כלומר דצריך קנין]	בשבת	אבל
עשוי בדיעבד	בשבת אפ"ה לא עשה קנין	ואם

(2) says ר' יהודה (2)

היינו בשבת	דלא צריך קנין	בד"א
לא יעשה בלא קנין [כלומר דצריך קנין]	בחול	אבל
עשוי בדיעבד	בחול אפ"ה לא עשה קנין	ואם

e) But note that

i) Although the first two שורות of each table are now valid

ii) Still

(1) the third שורה of each table is a problem

(2) because it suggests against our סוגיא that

(a) for מאיר ר' no קנין is necessary on שבת בדיעבד

(b) for יהודה ר' no קנין is necessary on חול בדיעבד

11) מהרש"א as explained תוספות

a) Must be that

i) Despite the apparent logic that would say that "ואם עשה" in the third שורה means

(1) if the עושה was שכיב מרע

(2) what the second שורה said he shouldn't be עושה

ii) In this case the third שורה teaches that

(1) If the שכיב מרע followed the second שורה and did not make his מתנה without a קנין

(2) In other words

(a) For מאיר ר' he did make a קנין on שבת

(b) For יהודה ר' he did make a קנין on חול

(3) Then

(a) what the שכיב מרע did is קיים

iii) So that this is what תוספתא means

(a) says ר' מאיר

היינו בחול	דלא צריך קנין	בד"א
לא יעשה בלא קנין [כלומר דצריך קנין]	בשבת	אבל
עשוי בדיעבד	בשבת עשה קנין	ואם

(b) says ר' יהודה

היינו בשבת	דלא צריך קנין	בד"א
לא יעשה בלא קנין [כלומר דצריך קנין]	בחול	אבל
עשוי בדיעבד	בחול עשה	ואם

iv) Note

- (1) This reading of the third שורה
 - (2) Has the additional דוחק
 - (3) That it's inconsistent with the second שורה that implies that a קנין is valid also לכתחילה
- b) By way of summary note that
- i) There are two central elements of this שיטה
 - (1) First
 - (a) "לא יעשה בלא קנין" in the second שורה means
 - (2) Second
 - (a) The third שורה on עשה ואם means that the מרע שכ"ב did what the second שורה told him to do
 - (i) Namely to make a קנין
- c) Now
- i) ר' יהודה suggests this שיטה only for תוספות
 - ii) But מהרש"א assumes that
 - (1) ר' מאיר means to apply the שיטה also for תוספות
 - (2) In the way we've outlined
- d) Yet מהרש"ל
- i) Applies the שיטה only to מאיר ר'
 - ii) And says both elements of the שיטה don't apply for יהודה ר'

12) Here is a possible explanation of the שיטה of מהרש"ל

- a) ר' מאיר perhaps assumes that תוספות prefers to apply this different שיטה to מאיר ר'

היינו בחול	דעושה בין בקנין בין שלא בקנין	בד"א
לכתחילה לא יעשה שום מתנה אפילו בקנין משום דאין קונין בשבת	בשבת	אבל
עשוי בדיעבד	בשבת עשה קנין	ואם

- b) Note that this מהלך
- i) follows that standard logic that would say that
 - (1) "ואם עשה" in the third שורה
 - (2) means
 - (a) if the מרע שכ"ב was עושה
 - (b) what the second שורה said he shouldn't be עושה
 - ii) and the second שורה and the third שורה are consistent
 - (1) on שבת there should be no מתנה at all לכתחילה

(a) because

(i) a מתנה on שבת is valid only בקנין

(ii) אין קונין בשבת and

(2) but if מרע שכיב does make a מתנה on שבת with a קנין it's בדיעבד קיים

c) קשיא

i) Why doesn't ל מהרש"א follow מהרש"א and apply this same שיטה to יהודה ר' this way

היינו בשבת	דעושה בין בקנין בין שלא בקנין	בד"א
לכתחילה לא יעשה שום מתנה בין בקנין בין שלא בקנין	בחול	אבל
עשוי בדיעבד	בחול עשה קנין	ואם

d) תירוץ

i) Possibly because

(1) it's impossible to say that לכתחילה there can be no מרע בחול מתנת שכיב

13) By the way

a) See תוספות

i) For details of a סברא that מיתה אין קנין לאחר מיתה

(1) Which can suggest that a מרע שכיב not make a קנין בחול

ii) For details of "הוי כאלו אמר מהיום אם לא יחזור"

(1) Which can be used to counterbalance the סברא of מיתה אין קנין לאחר מיתה

iii) And for details of a סברא that בשבת אין קונין בשבת

(1) Which can suggest that a מרע שכיב not make a קנין בשבת

דף קנז.

תד"ה אמר רב יוסף

1) הקדמה

- a) a מלוה who lends against a שטר
 - i) can be גובה from משועבדים
 - ii) Namely נכסים
 - (1) that the לווה owned at the time of the loan
 - (2) And that the לווה later sold לקוחות

2) גמרא

- a) איבעיא
 - i) if the לווה wrote "דאיקני" in the שטר
 - (1) Meaning that the לווה said that the מלוה was to have a שיעבוד against נכסים that the לווה buys later
 - (2) Can the מלוה be גובה the later נכסים
- b) now
 - i) that לווה buys later count as לעולם בא שלא דבר at the time of the שטר
 - ii) So
 - (1) For אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ר' מאיר
 - (2) It's a פשיטות that the לווה can be משעבד the later נכסים to the מלוה
 - iii) The איבעיא applies only to רבנן who say לעולם בא שלא דבר מקנה דבר אין אדם
 - (1) And the איבעיא is whether
 - (a) Where the לווה said דאיקני
 - (b) the מלוה has a שיעבוד even though the later נכסים are לעולם בא שלא
- c) קשיא from a משנה of "זה היל' פקח" in כתובות
 - i) If a לווה said דאיקני and later bought נכסים from the מלוה
 - (1) the מלוה can be גובה from these נכסים
 - ii) So why isn't this proof that לווה can be משעבד future נכסים by דאיקני
- d) תירוץ
 - i) In the משנה in כתובות the לווה
 - (1) never sold the נכסים
 - (2) and was never מוריש or מוכר the נכסים
 - ii) "כי קא מיבעיא לן דאיקני קנה ומכר דאיקני קנה והוריש"

- iii) Namely
 - (1) The איבעיא applies only
 - (a) where the מלוה wants to be גובה the later נכסים
 - (i) from a לוקה who later buys these נכסים from the לוח
 - (ii) or from a יורש to whom the לוח is later מוריש these נכסים
- e) משנה קשיא from our
 - i) משנה
 - (1) if
 - (a) ראובן was a לוח who had said דאיקני to his מלוה
 - (b) And later
 - (i) יעקב on נפל הבית and his father ראובן
 - (2) then
 - (a) in a case where we know that יעקב died first
 - (b) so that
 - (i) ראובן for a moment was יורש the נכסים of יעקב
 - (ii) And ראובן was מוריש the נכסים immediately afterwards ("מיד") to his own יורשים
 - (3) מלוה can be גובה his חוב from the נכסים that went to the יורשים
 - ii) Note that
 - (1) This is a case of
 - (a) דאיקני – because ראובן had said דאיקני
 - (b) קנה – since ראובן the לוח was קונה the נכסים (by way of ירושה)
 - (c) והוריש – since he was מוריש the נכסים to his יורשים
 - (d) מיד – because the ירושה to his יורשים happened at almost the same moment that ראובן was קונה the נכסים
 - (2) we'll see below why "מיד" is significant
 - iii) So why doesn't this prove that a מלוה can be גובה in a case of קנה והוריש דאיקני
- f) תירוץ
 - i) It's possible that
 - (1) the משנה follows מאיר ר' who says "אדם מקנה דבר שלא בא לעולם"
 - (2) and that רבנן would say that קנה והוריש דאיקני isn't later משעבד נכסים
- 3) תד"ה אמר רב יוסף
 - a) הקדמה

- i) Case of רב נחמן
 - (1) מלוה who had written דאיקני to his לווה is ראובן
 - (2) ראובן is also a מלוה who had himself loaned money to a third person
- ii) הלכה
 - (1) If
 - (a) ראובן dies
 - (b) And his יתומים are גובה נכסים from the third person in repayment of the חוב that the third person owed to ראובן
 - (2) the מלוה to ראובן can in turn be גובה these נכסים from the יתומים
- iii) We'll establish below that
 - (1) מהרש"ל
 - (a) sees the case of רב נחמן as a case of
 - (i) דאיקני – because ראובן had said דאיקני
 - (b) But not as a case of והוריש
 - (i) since יתומין were גובה נכסים directly from the לווה of ראובן
 - (2) while מהרש"א
 - (a) Sees this as a case of קנה והוריש
 - (b) Because
 - (i) based on the שיעבוד that ראובן had on these נכסים while he was still alive
 - (ii) ראובן is considered
 - 1. to have been קונה the נכסים of his לווה while ראובן was still alive
 - 2. and to have been מוריש these נכסים to his יורשים
 - b) מהרש"ל of שיטה
 - i) Part 1
 - (1) תד"ה דאיקני קנה ומכר and תד"ה אמר רב יוסף
 - (a) Are two separate דיבורים
 - ii) Part 2
 - (1) מהרש"ל of גרסא according to תוספות of לשון
 - (a) תד"ה אמר רב יוסף
 - (i) "לא הוי מצי להביא ראי' מרב נחמן..."
 - (ii) מתניתין עדיף לי'
 - (b) תד"ה דאיקני קנה ומכר מהו

- (i) אליבא דר' מאיר דקאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם לא קמיבעיא לי' כדמפרש בסמוך
- (ii) וא"ת אימור דאמר ר' מאיר כגון פירות דקל דעבידי דאתו הני לא עבידי דאתו שיקנה נכסים וימכור"

iii) Part 3 -- how תוספות ד"ה אמר רב יוסף understands מהרש"ל

(1) קשיא

- (a) when the גמרא asked its קשיא from the משנה in כתובות
- (b) before the גמרא realized that there was a difference between
 - (i) דאי קני וקנה
 - (ii) דאי קני וקנה והוריש or דאי קני וקנה ומכר
- (c) Why didn't the גמרא instead ask that the איבעיא is proved from the case of רב נחמן that
 - (i) As understood by מהרש"ל
 - (ii) Is also a case of דאי קני where there is no קנה והוריש or קנה ומכר

(2) תירוץ

- (a) the גמרא prefers to be פושט the איבעיא from a משנה
 - (i) meaning the משנה in כתובות
- (b) instead of from a מימרא by an אמורא

iv) part 4

(1) then

- (a) at the point
 - (i) where the גמרא explains that we can't be פושט the איבעיא from the משנה in כתובות because
 - (ii) "דאי קני קנה והוריש or דאי קני קנה ומכר only applies where איבעיא"

(2) And continues with a new דבור המתחיל ("דאי קני קנה ומכר מאי")

(3) And asks

- (a) Now that we say the איבעיא applies
 - (i) where דאי קני קנה והוריש or דאי קני קנה ומכר
- (b) How is it that we can still say there's no איבעיא at all for ר' מאיר

(4) After all

- (a) ר' מאיר says his דין only where עבידי דאתו
- (b) and it's not דאתו עבידי
 - (i) for a person to say דאי קני
 - (ii) then to be קונה

(iii) and then to be מוכר or מוריש

4) מהרש"א

a) Part 1

- i) דיבור are one continuous תד"ה דאי קני קנה ומכר and תד"ה אמר רב יוסף
- ii) And the דיבור applies at the point where the גמרא decides that
 - (1) The איבעיא can't be איפשיט from the משנה of פקח זה היל' פקח in כתובות
 - (2) Because the איבעיא applies only where קני ומכר or קני והוריש

b) Part 2

- i) מהרש"א of גרסא according to תוספות of לשון
 - (1) תד"ה אמר רב יוסף
 - (a) "לא הוי מצי להביא ראי' מרב נחמן... [משום]
 - (b) והוריש מיד [רבנותא יתירה היא] מהד דאי קני קנה ומכר תד"ה [ד]מתניתין עדיף לי'
 - (c) ולבסוף קא מסקי דלא מצי למיפשיט בעיין לא ממתניתין ולא מרב נחמן
 - (d) משום
 - (i) [דתרוייהו אתיא אליבא דר' מאיר]
 - (ii) [ו]אליבא דר' מאיר דקאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם
 - (iii) לא קמיבעיא לי' כדמפרש בסמוך
 - (e) וא"ת
 - (i) אימור דאמר ר' מאיר כגון פירות דקל דעבידי דאתו
 - (ii) הני לא עבידי דאתו שיקנה נכסים וימכור"

c) Part 3

- i) This is what תוספות asks
 - (1) Now that we've established that we can't be איבעיא פושט the משנה from the איבעיא in כתובות
 - (a) Because the איבעיא applies only to קנה והוריש and קנה ומכר
 - (2) Instead of the גמרא asking that we ought to be איבעיא פושט the איבעיא from "מתניתין"
 - (a) Meaning
 - (i) our משנה
 - (ii) and not -- as in מהרש"ל -- the משנה in כתובות
 - (3) Why doesn't מקשן ask
 - (a) that we ought to be איבעיא פושט the איבעיא from the case of רב נחמן
 - (4) since we've also established that

- (a) the case of רב נחמן involves קנה והוריש
- ii) and this is what תוספות answers
 - (1) it's true that the case of רב נחמן involves קנה והוריש
 - (2) but
 - (a) the גמרא prefers to be פושט the איבעיא because in our משנה there is קנה והוריש מיד
 - (b) and it's a greater חידוש that even for מיד there is a שיעבוד for דאיקני
 - (c) because מיד והוריש is less עבידי דאתו than מיד והוריש that's not מיד
- iii) תוספות then asks
 - (1) When the גמרא decides that
 - (a) we can't be פושט the איבעיא from the משנה
 - (b) because the משנה might be limited to ר' מאיר who says אדם מקנה דבר שלא בא לעולם
 - (2) why then doesn't the גמרא then ask to be פושט the איבעיא from the case of רב נחמן
- iv) תוספות answers that
 - (1) The גמרא realizes that the case of רב נחמן may also apply only for ר' מאיר
- v) תוספות then asks that
 - (1) Relative to the דין of ר' מאיר
 - (a) Both the case of רב נחמן and the case of our משנה
 - (b) Ought to count as עבידי דאתו
 - (2) So why does the גמרא say that the איבעיא doesn't apply to ר' מאיר
- d) תוספות ישנים concludes by noting that his שיטה is supported by תוספות ישרנים

דף קנז:

תד"ה גובה את הקרן

1) First הקדמה

- a) A בעל חוב can be גובה his חוב from
 - i) בני חרי that לווה owns
 - ii) Or from נכסים that a לוקח bought from the לווה after the חוב was made

2) Second הקדמה

- a) לוקח
 - i) who buys נכסים from a לווה who already had a חוב to his בעל חוב
 - ii) But who leaves the לווה with enough בני חרי from which the מלוה can be גובה his חוב
- b) Has the right
 - i) To claim "הנחתי לך מקום לגבות"
 - ii) and insist that the מלוה first be טורף
 - (1) any remaining בני חרי
 - (2) and any נכסים that were בני חרי at the time of the loan but that לווה later sold to a שני לוקח

3) Third הקדמה

- a) See the preceding דיבור המתחיל for the צד of an איבעיא on whether
 - i) by saying דאיקני
 - (1) a לווה can be משעבד to his בעל חוב
 - (2) נכסים that the לווה buys after the loan

4) גמרא

- a) לוקח ראשון
 - i) who
 - (1) buys נכסים באחריות from a person who is a לווה to a בעל חוב
 - (2) And later loses the נכסים to the בעל חוב
 - ii) can recover
 - (1) his קרן
 - (a) from בני חרי that לווה owns
 - (b) and from נכסים משעובדים that a שני לוקח owns
 - (2) and his שבח

- (a) from the בני חרי that ליה owns
- iii) but לוקח שני from שבה his גובה can't be לוקח ראשון
 - (1) because
 - (a) at the time that לוקח שני bought his נכסים
 - (b) the שבה
 - (i) that לוקח ראשון might ultimately have and lose to a בעל חוב
 - (ii) wasn't קצוב
- 5) תוספות
 - a) קשיא
 - i) In the case of the גמרא
 - (1) It must be that there is a לוקח שני
 - (a) since we tell לוקח ראשון to be גובה his קרן from שני לוקח
 - (2) and there may also be בני חרי that ליה still owns
 - ii) so why couldn't the לוקח ראשון tell the בעל חוב
 - (1) הנחתי לך מקום לגבות
 - (2) And force the בעל חוב to be גובה first
 - (a) from any בני חרי and from שני לוקח
 - (b) and not from the לוקח ראשון
- 6) מהרש"ל and מהרש"א disagree
 - a) On the תירוץ of תוספות here
 - b) And on the reason why a תוספות in בבא מציעא rejects the תירוץ of תוספות here
- 7) מהרש"ל
 - a) The תירוץ of תוספות of לשון
 - i) "ואפילו דאיקני קנה ומכר משתעבד"
 - ii) משתעבד כבר לוקח לבעל חוב"
 - b) This is what תוספות means
 - i) it wasn't until after the הלואה that ליה bought the נכסים that he later sold to לוקח שני
 - ii) and
 - (1) even if we say that דאיקני קנה ומכר משתעבד
 - (2) so that מלוה can also be גובה from these later נכסים
 - iii) Still
 - (1) Since

- (a) by the time that לוח bought these later נכסים
- (i) בעל חוב already had the right
1. to be גובה from the נכסים of לוקח ראשון
 2. At a time
 - a. when לוקח ראשון couldn't say הגבות לך מקום לגבות
 - b. Since then there were no נכסים from which מלוח could then be גובה
- (b) this right to avoid a defense of הגבות לך מקום לגבות
- (i) counts
1. as a שיעבוד by לוקח to חוב
 2. That חוב בעל חוב can't later lose when לוח bought his later נכסים
- c) קשיא
- i) Why does בבא מציעא in תוספות disagree with this תירוץ
- d) תירוץ
- i) Because בבא מציעא in תוספות says that
- (1) The right to avoid a claim of "הנחתי לך מקום לגבות"
 - (2) Doesn't count as a שיעבוד
- 8) מהרש"א
- a) תוספות ישנים based on גרסא in תוספות
- i) "כבר לקח הבעל חוב כל שיעבודו"
- b) תוספות of תירוץ
- i) In this case
- (1) It was only after חוב בעל חוב טריפת that
 - (a) לוח bought the later נכסים
 - (b) and sold all or part of them to שני לוקח
 - (2) now
 - (a) Even if there is דאיכני קנה ומכר משתעבד and דאיכני
 - (3) Still
 - (a) once the בעל חוב was גובה from לוקח ראשון
 - (b) "כבר לקח בעל חוב כל שיעבודו"
 - (c) In the sense that לוקח ראשון can't later demand that the בעל חוב
 - (i) return the נכסים that בעל חוב had been גובה from לוקח ראשון
 - (ii) and recover instead against the later נכסים

c) קשיא

i) why does תוספות in בבא מציעא disagree with this תירוץ

d) תירוץ

i) If טריפת בעל חוב נכסים only after לוקח שני

(1) Then

(a) the שבה that בע"ה took from ראשון לוקח was already קצוב

(b) So that לוקח ראשון should have had the right to be גובה even שבה from לוקח שני

ii) So it must be that

(1) in our case לוקח שני bought the later נכסים before טריפת בעל חוב

דף קנח.

תד"ה ובית הלל אומרים

1) משנה

a) רישא

- i) נפל הבית עליו ועל אשתו
- ii) בית שמאי אומרים יחלוקו
- iii) בית הלל אומרים נכסים בחזקתן

b) סיפא

- i) נפל הבית עליו ועל אמו
 - (1) תנא קמא
 - (a) Both בית שמאי and בית הלל agree that יחלוקו
 - (2) ר' עקיבא
 - (a) בית הלל here say the same as in the רישא
 - (b) And ר' עקיבא agrees with בית הלל
 - ii) Note the לשון of ר' עקיבא in the סיפא
 - (1) "מודה אני בזה שהנכסים בחזקתן"

2) גמרא

a) רישא in the בית הלל for נכסים בחזקתן means

- i) מאן דאמר for one בחזקת יורשי אשה
- ii) מאן דאמר for another בחזקת יורשי הבעל
- iii) מאן דאמר for a third יחלוקו

b) בית הלל for ר"ע according to סיפא in the בחזקתן

- i) מאן דאמר according to one בחזקת יורשי האם
 - (1) Because "הוחזקה נחלה באותו שבט"
- ii) מאן דאמר according to a second בחזקת יורשי הבן
 - (1) Because
 - (a) יורשי אם more than יורשי בן is
 - (i) As proved by the דין that
 - 1. Where both יורשי אם and other יורשי בן survive
 - 2. The יורשי אם is ahead of other יורשי בן
 - (b) And that's why we assume
 - (i) that יורשי בן survived her and was her

- (ii) instead of assuming
 - 1. that אַם survived him
 - 2. and יורשי האם are her יורשים
- 3) מהרש"א as explained by תוספות
 - a) קשיא
 - i) According to the סיפא in the תנא קמא
 - (1) Who says for בית הלל
 - (a) That where נפל הבית עליו ועל אמו יחלוקו
 - (2) Why for one רישא that בית הלל say in the רישא
 - (a) where נפל הבית עליו ועל אשתו
 - (i) בחזקת יורשי האשה are נכסים
 - (ii) And there's no יחלוקו
 - ii) Note that
 - (1) מהרש"א explains elsewhere why the גמרא doesn't ask this same קשיא
 - (2) For the מאן דאמר who says for בית הלל in the רישא that נכסים are יורשי בחזקת יורשי הבן
 - b) First תירוץ
 - i) In the רישא
 - (1) The נכסים go to יורשי אשה because ירושת הבעל is only דרבנן
 - ii) In the סיפא
 - (1) דאורייתא are יורשי האם and בן of ירושה because יחלוקו
 - c) Second תירוץ
 - i) In the רישא
 - (1) The נכסים go to יורשי אשה because ירושת הבעל isn't קורבה
 - ii) In the סיפא
 - (1) יורש מחמת קורבה are יורשי האם and בן of ירושה because יחלוקו
- 4) מהרש"א as explained by תירוץ ראשון on ר' אלהנן by קשיא
 - a) First הקדמה
 - i) שאלה
 - (1) In the רישא that deals with נפל הבית עליו ועל אשתו
 - (2) בית הלל or בית שמאי agree with ר' עקיבא
 - ii) תשובה
 - (1) Presumably

- (a) When ר' עקיבא says "מודה אני בזה" in the סיפא
- (b) He means that
 - (i) although in the רישא I say יחלוקו because I agree with בית שמאי
 - (ii) in the סיפא
 - 1. I disagree with תנא קמא
 - 2. I say that בית הלל say בחזקתן נכסים the same as in the רישא
 - 3. and I agree with בית הלל that בחזקתן נכסים
- (2) This is consistent with ר' עקיבא שמותי בבא מציעא that רש"י who says in
- b) Second הקדמה
 - i) Since ר' עקיבא agrees with the שיטה of בית שמאי in the רישא
 - ii) Presumably
 - (1) he is also the תנא who teaches in the רישא
 - (a) that בית הלל say בחזקתן נכסים
 - (b) And that בית שמאי say יחלוקו
- c) third הקדמה
 - i) Since in the סיפא
 - (1) ר' עקיבא directly refers to the holding of the תנא קמא who says that בית הלל יחלוקו hold
 - (2) and ר' עקיבא adds that he disagrees with the תנא קמא
 - ii) ר' עקיבא is obviously the תנא who sets out the holding of the תנא קמא
- d) fourth הקדמה
 - i) we know from elsewhere that ר' עקיבא says ירושת הבעל דאורייתא
 - ii) and there is no reason to assume that he thinks בית הלל disagree with him on this דין
- e) תירוץ קשיא on the first
 - i) Once ר' עקיבא holds even for בית הלל that ירושת הבעל דאורייתא
 - ii) We can't rely on the first תירוץ to explain that
 - (1) בית הלל in the רישא don't say יחלוקו because ירושת הבעל is דרבנן
- f) תירוץ
 - i) You've proved from "מודה אני בזה" that ר' עקיבא says יחלוקו in the רישא
 - ii) But
 - (1) that's not necessarily because ר' עקיבא agrees with בית שמאי
 - (2) And may instead be because

- (a) ר' עקיבא says that
 - (i) רישא in fact say בית הלל
 - (ii) The same as they do in the תנא קמא according to the סיפא
 - (iii) Because דאורייתא is ירושת הבעל
 - (b) And ר' עקיבא agrees with בית הלל
 - g) שאלה
 - i) Then who is the תנא who sets out the משנה
 - (1) in the form we have it
 - (2) where בית הלל in the רישא say נכסים בחזקתן
 - h) תשובה
 - i) A תנא
 - (1) who disagrees with ר' עקיבא and says ירושת הבעל דרבנן
 - (2) and
 - (a) who therefore applies the first תירוץ
 - (b) to decide that there's no יחלוקו in the רישא
 - i) note
 - i) When מהרש"א at this point says
 - (1) ר' עקיבא would say in the רישא that "יחלוקו כבית שמאי"
 - ii) מהרש"א means
 - (1) משנה of the תנא according to the כבית שמאי
 - (2) Because
 - (a) according to ר' עקיבא himself
 - (b) בית הלל agree with בית שמאי that in the רישא the דין is יחלוקו
- 5) מהרש"א as explained by תוספות of המשך
- a) Now
 - i) go back to the רישא of the משנה as we have it
 - (1) for the תנא who follows the first תירוץ but says ירושת הבעל דרבנן
 - (2) Or even for ר' עקיבא if he follows the second תירוץ based on קורבה
 - ii) namely
 - (1) where בית הלל say נכסים בחזקתן in the רישא
 - b) For the מאן דאמר who says in the סיפא for בית הלל according to ר' עקיבא
 - i) That נכסים are הוחזקה נחלה באותו שבט because יורשי האם בחזקת יורשי האם
 - ii) I understand that

- (1) For the very same reason
 - (2) Namely because הוחזקה נחלה באותו שבט שבת
 - (3) בחזקת יורשי אשה are נכסים רישא in בית הלל say
- c) But
- i) For the מאן דאמר who says in the סיפא for בית הלל according to ר' עקיבא
 - (1) that נכסים are הבן בחזקת יורשי
 - (2) Because בן is more ראוי ליורשה than יורשי האם
- d) קשיא
- i) Why for this מאן דאמר
 - (1) Do הלל in בית הלל say in the רישא האשה בחזקת יורשי
 - (2) even though בעל is more ראוי ליורשה than יורשי האשה
- e) תירוץ
- i) If we agree with the first תירוץ earlier
 - (1) that תנא קמא explains why for הבעל דרבנן
 - (a) בית הלל say
 - (i) בחזקת יורשי האשה in the רישא
 - (ii) While they say יחלוקו in the סיפא
 - ii) This isn't a קשיא
 - (1) Because
 - (a) in the רישא
 - (i) We ignore ראוי ליורשה as a factor
 1. because the בעל in fact isn't ראוי ליורשה at all
 2. Because his ירושה is only מדרבנן
 - (b) but in the סיפא
 - (i) where יורשי האם and יורשי הבן are both דאורייתא
 - (ii) ראוי ליורשה is a factor that effectively favors הבן
- f) שאלה
- i) Does the same approach work for the second תירוץ earlier
 - ii) Namely
 - (1) For this תירוץ
 - (a) can we still say that in the רישא there is no יחלוקו
 - (b) because משום קורבה הבעל isn't ירושת הבעל
 - (c) And that's why in the רישא we don't say he is more ראוי ליורשה

g) תשובה

i) No

(1) Because the fact that ירושה isn't קורבה מחמת

(2) Doesn't affect the fact that בעל is more ראוי ליורשה

ii) Since his ירושה is still דאורייתא

תד"ה ובית הלל אומרים נכסים (השני)

- 1) משנה
 - a) נפל הבית עליו ועל אשתו
 - b) בית שמאי אומרים יחלוקו
 - c) בית הלל אומרים נכסים בחזקתן
- 2) רשב"ם
 - a) כתובה her נכסי צאן ברזל means נכסים
- 3) גמרא
 - a) שאלה
 - i) What does בחזקתן mean
 - b) תשובה
 - i) בחזקת יורשי הבעל means בחזקתן ר' יוחנן (1) Because we assume the אשה died first
(2) And the בעל was יורש her נכסים
 - ii) יחלוקו means בחזקתן ר' שמעון בן לקיש
- 4) גמרא שבועות דף מה.
 - a) בשבועה only כתובה her גובה אשה can be
 - b) רב ושמואל say that
 - i) כתובה her גובה her יורשים can't be if the אשה died
 - ii) "אין אדם מוריש שבועה לבניו" Because
- 5) תוספות
 - a) קשיא
 - i) Presumably
 - (1) רב ושמואל agrees with ר' יוחנן
 - (2) Especially since the הלכה follows רב ושמואל
 - ii) Then
 - (1) Why does ר' יוחנן have to rely on חזקת נכסים to decide that אשה died earlier and that יורשי הבעל go to נכסים
 - (2) If ר' יוחנן could reach the same result by saying that
 - (a) even if she died later
 - (b) כתובה her גובה her יורשים can't make a שבועה to be
 - (c) אין אדם מוריש שבועה לבניו Because

6) מהרש"א

a) First קשיא

i) This קשיא would have been stronger

(1) if תוספות had asked

(a) that the שיטה of בית הלל according to ר' יוחנן

(i) That implies that

1. a person is מוריש שבועה לבניו

2. And the only reason that יורשי האשה lose is because we assume the אשה died earlier

(b) Is a קשיא to רב ושמואל

b) Second קשיא

i) ריש לקיש could also have asked for תוספות

(1) Since ריש לקיש says for בית הלל that יורשי אשה take half of the כתובה

(2) It must be that he disagrees with רב ושמואל who would say that יורשי אשה can take none of the כתובה

תד"ה נפל הבית

עייך קנט: ד"ה גמרא לא יורשי האב

דף קנח:

רשב"ם ד"ה ומתמה גמרא

1) גמרא

- a) שלחו מתם of הוה אמינא of לשון
i) "בן (ראובן) שלוחה בנכסי אביו בחיי אביו (יעקב) ומת"
ii) בנו מוציא מיד הלקוחות"
- b) קשיא
i) זו היא שקשה בדיני ממונות
- c) שלחו מתם of מסקנא of לשון
i) "בן (ראובן) שמכר בנכסי אביו (יעקב) בחיי אביו ומת"
ii) בנו (חנוך) מוציא מיד הלקוחות"

2) שלחו מתם in רשב"ם of שיטה

- a) Note that שלחו מתם
i) mention only that ראובן was a לוח
ii) say nothing about a מכירה or לקוחות
iii) and imply that it was ראובן who died
- b) still
i) The הוה אמינא understood that these were the facts:
(1) ראובן was a לוח during אביו יעקב
(2) Either
(a) נכסי יעקב sold before he died
(b) Or ראובן sold the נכסים after יעקב
(3) מוציא מיד הלקוחות is alive and wants to be ראובן
- c) The גמרא then asks that זו היא שקשה בדיני ממונות
i) Because
ii) What right does ראובן have
(1) Simply because he was a לוח בחיי יעקב אביו
(2) to undo the sales that יעקב made or that ראובן himself made
- d) שלחו מתם in מסקנא
i) This is what שלחו מתם said
(1) "בן שמכר בנכסי אביו בחיי אביו ומת"
(2) בנו מוציא מיד הלקוחות"

- ii) meaning
 - (1) לזה was never a ראובן
 - (2) חיי יעקב נכסי יעקב sold during ראובן
 - (3) יעקב then died before ראובן
 - (4) And it's בן ראובן who's now alive
 - (a) מוציא מיד הלקוחות and is being
 - (b) נכסי יעקב never had the right to sell on the ground that ראובן
- 3) שלחו מתן in תוספות שיטה
 - a) הוה אמינא even in the תוספות says that
 - i) it was ראובן who died
 - ii) And it's בן ראובן who wants to be לקוחות מיד
 - b) קשיא
 - i) For תוספות
 - (1) How does the הוה אמינא differ from the מסקנא
 - (2) And why is the דין in the הוה אמינא "קשה בדיני ממונות"
 - c) תירוץ
 - i) In שיטת תוספות
 - (1) Unlike רשב"ם
 - (2) The גמרא didn't assume for the הוה אמינא that there was a מכירה at all
 - ii) So the גמרא asks
 - (1) "נכסים the מוציא בן ראובן does לקוחות from what"

דף קנט.

תד"ה ולימרו לי'

- 1) שלחו מתם of מסקנא – גמרא
 - a) נכסי יעקב בחיי יעקב sold ראובן בן יעקב
 - b) יעקב died before ראובן
 - c) לקוחות from the מוציא is חנוך בן ראובן
 - i) because יעקב was alive while נכסי יעקב had no right to sell ראובן
 - d) קשיא
 - i) "אבוד זבין ואת מפקת" חנוך בן ראובן say לקוחות don't Why
- 2) תוספות
 - a) קשיא
 - i) To answer the קשיא of the גמרא
 - ii) Why doesn't the גמרא explain that חנוך בן ראובן answers to the לקוחות
 - iii) דבר שלא בא לעולם had no right to sell ראובן
 - b) תירוץ
 - i) אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ר' מאיר says
 - c) קשיא
 - i) but even for ר' מאיר
 - (1) נכסים only works for קנין the (1)
 - (a) לעולם come ultimately when they that
 - (b) sell then to be in a position would have been when מקנה at a time so do (b)
 - (2) but not
 - (a) as in this case
 - (b) where come to him נכסים when ראובן has already died
 - ii) Here's proof
 - (1) דף קכז: based on the הקדמה (1)
 - (a) בכור as his בן to identify a נאמנות has אב of "יכיר" פסוק The (a)
 - (b) קשיא (b)
 - (i) Even without the פסוק (i)
 - (ii) Why isn't אב believed based on a מיגו that he could have given the פי שנים of מתנה a בן (ii)

(c) תירוץ

(i) Because דבר שלא בא לעולם is a פי שנים

(d) קשיא

(i) But why doesn't he have this מיגו for ר' מאיר

1. אדם מקנה דבר שלא בא לעולם who says

(e) תירוץ

(i) We need the פסוק for נכסים that come to the מוריש when he's a גוסס

(ii) Because even ר' מאיר agrees that

1. a קנין doesn't work

2. for נכסים that in the end come to the מקנה

3. at a time when the מקנה can't transfer the נכסים

(2) so certainly for ר' מאיר

(a) a קנין doesn't work

(b) for נכסים that come to the מוכר after he has already died

בא"ד לא חשיב

1) הקדמה

a) See דאיקני קנה והוריש of דינים at דף קנז. for a brief summary of the

2) שלחו מתם of מסקנא – גמרא

a) נכסי יעקב בחיי יעקב sold ראובן בן יעקב

b) יעקב died before ראובן

c) לקוחות the נכסים מוציא is חנוך בן ראובן

i) because יעקב was alive while נכסי יעקב had no right to sell ראובן

d) קשיא

i) Why don't לקוחות say to ראובן בן חנוך:

(1) "אבוך זבין ואת מפקת"

3) מהרש"א as explained by תוספות

a) גמרא of the קשיא on the קשיא

i) What טענה of זבין is the טובה

ii) When ראובן sold what wasn't his

b) תירוץ

i) The גמרא means that לקוחות should make this טענה:

(1) before he died owed money to the לקוחות for having sold to them what he didn't own

(2) So

(a) For this טובה the לקוחות ought to have a שיעבוד

(b) from ראובן through יורש was חנוך בן ראובן that נכסים on the

c) קשיא

i) But ראובן in fact was never משעבד these נכסים to לקוחות

d) תירוץ

i) There is a מצוה על היתומים to pay חובת אביהן from יורש they're נכסים from אביהן

ii) This מצוה

(1) has the same effect on the יתומים

(2) as if ראובן were משעבד his נכסים directly to לקוחות

e) קשיא

i) שמואל says that a שיעבוד based on היתומים על מצוה applies only

(1) to נכסים

- (a) that מלוה בטרם owned at the time he borrowed from the
- (b) and that for whatever reason the מלוה wasn't משעבד
- (2) But not for מלוה על פה
- (3) And not for נכסים
 - (a) that מלוה bought after the הלואה
 - (b) and that
 - (i) since we hold that לא משתעבד הוריש
 - (ii) count as מלוה על פה
 - (c) See רבינו גרשום דף קנו. there
- ii) And the חוב of ראוּבן to לקוחות in our case certainly isn't a מלוה בטרם
- f) תירוץ
 - i) The גמרא here follows the שיטה of דשמואל
 - ii) Who says that מצוה על יתומים can generate a שיעבוד even for מלוה על פה
- g) קשיא
 - i) Ever for בר פלוגתי דשמואל
 - (1) where ראוּבן can generate a שיעבוד only in a situation where
 - (a) At least owned the נכסים while he was alive
 - (b) and could have given a שיעבוד directly
 - ii) But in our case
 - (1) where
 - (a) ראוּבן never owned the נכסים at all
 - (b) And could never himself have been משעבד the נכסים
 - (2) מצוה על יתומים shouldn't be able to generate a שיעבוד in favor of לקוחות

תד"ה כגון שהוחזק

1) גמרא

a) מימרא

- i) ה' יודע לו בעדות שטר עד שלא נעשה גזלן
- ii) הוא אינו מעיד על כתב ידו אבל אחרים מעידין

b) קשיא

- i) הוא לא מהימן אחרים מהימני

c) תירוץ Proposed

- i) כגון שהוחזק כתב ידו בבית דין

2) רשב"ם

a) this is what the גמרא means in its תירוץ

i) "ב"ד" means "אחרים"

- (1) before the עד became פסול לעדות because of his גזלנות
- (2) signed a הנפק to be מקיים the שטר that the עד had then already signed
- (3) Thereby proving that the עד signed the שטר before he became a גזלן

ii) now

- (1) the past signatures of ב"ד on the הנפק
- (2) count as if they're now being מעיד before us on their כתב יד on the הנפק
- (3) and don't count as if they're being מעיד on כתב ידו of the עד

3) מהרש"א as explained by תוספות

a) רשב"ם on קשיא

i) It's not common to date a הנפק

ii) So

- (1) how by their הנפק is there עדות by בית דין
- (2) that the הנפק – and therefore the שטר --was signed before the עד became a גזלן

b) תירוץ

i) The שטר itself does have a date

ii) So that even if the הנפק was signed after the עד became a גזלן

iii) ב"ד

- (1) when they signed the הנפק
- (2) must have read the שטר and its זמן

- (3) and must have determined that on the date of the שטר the עד hadn't yet become a גזלן
- c) קשיא
- i) But maybe
- (1) the עד backdated the שטר to a date before he became a גזלן
- (2) and בית דין
- (a) when they signed the הנפק
- (b) didn't realize that the שטר had been backdated
- d) תירוץ
- i) You're right
- ii) Must be that רשב"ם means that
- (1) the דיינים who signed the הנפק now stand before us
- (2) and are מעיד that they signed the הנפק before the עד became a גזלן
- (3) and
- (a) since in the הנפק they certified the כתב יד of the עד
- (b) it must be that the עד signed the שטר before he became a גזלן
- e) קשיא
- i) There are two reasons why this can't be what רשב"ם means
- (1) First
- (a) Why would רשב"ם refer to a הנפק
- (b) When we could achieve the same result where there is no הנפק
- (i) by עדות from ב"ד that
1. they remember seeing the signature of the עד on the שטר
 2. before the עד became a גזלן
- (2) second
- (a) the point of this עדות by the דיינים isn't their signature
- (b) but that the עד must have signed his signature before he became a גזלן
- (c) so their עדות is focused
- (i) on כתב יד of the עד
- (ii) and not – as רשב"ם says – on כתב יד of "אחרים"

דף קנט:

גמרא לא יורשי האב

יורשי מורישיו דטוענין נגד בעל חוב דראובן אשר ראובן מת ראשון	יורשי אב דטוענין נגד בעל חוב דראובן אשר ראובן מת ראשון	נפל הבית על ראובן ועל מורישיו דראובן	נפל הבית על ראובן ועל אביו	
	בני -- כלומר חנוך בן ראובן		יעקב אביו	הוה אמינא רישא
	בני -- חנוך בן ראובן	שמעון מורישו		הוה אמינא סיפא
	אחי הבן – שמעון אחי ראובן		יעקב אביו	מסקנא רישא
אחי דאבוב -- עשו		עשו מורישו		מסקנא סיפא
אחי – לוי אחי ראובן ושמעון		שמעון מורישו		מהרש"א – עוד יש לפרש

1) גמרא

a) עובדא

- i) יעקב dies and then ראובן dies
- ii) יעקב of נכסים יורש is חנוך בן ראובן

b) שאלה

- i) חנוך of נכסים take of ראובן בעל חוב Can a
- ii) בן ראובן he's only because יורש is חנוך the נכסים On the ground that

c) תשובה

- i) ראובן of בעל חוב of claims of the takes free חנוך
- ii) Here's proof as explained by מהרש"א

d) משנה

- i) נפל הבית עליו ועל אביו ועל מורישיו
- ii) והיתה על ראובן בעל חוב
- iii) יורשי האב אומרים דאב מת ראשון
- iv) בעל חוב אומר האב מת ראשון
- v) יחלוקו

e) Divide the משנה as if there were a רישא and a סיפא

- i) רישא
 - (1) נפל הבית עליו [על ראובן] ועל אביו (1)
 - (2) יורשי האב אומרים הבן [כלומר ראובן] מת ראשון (2)
- ii) סיפא
 - (1) נפל הבית עליו [על ראובן] ועל מורישיו [של ראובן] (1)
 - (2) יורשי מורישיו [של ראובן] אומרים הבן [כלומר ראובן] מת ראשון (2)

f) גמרא of לשון

- i) מאי לאו
 - (1) יורשי אב – בני
 - (2) מורישיו – אחי
 - (3) Which proves – as we'll show -- that בע"ה can't be גובה from חנוך נכסי
 - ii) מסקנא
 - (1) לא
 - (a) יורשי אב – אחיו
 - (b) מורישיו – אחי דאבוה
 - (2) Which means – as we'll show – that there is no proof on whether a בע"ה can be גובה from חנוך נכסי
- 2) Explanation of the הוה אמינא
- a) רישא
 - i) Where נפל הבית עליו ועל אביו
 - (1) meaning on יעקב and ראוּבן
 - ii) The "יורשי האב" who argue against בעל חוב
 - (1) Are בני meaning בן ראוּבן
 - (2) Who argues that ראוּבן died first
 - b) This suggests that
 - i) if חנוך is right that ראוּבן died first
 - ii) ראוּבן takes free of the בעל חוב of חנוך
 - iii) even though the right of חנוך to ירושה depends on his being בן ראוּבן
 - c) סיפא
 - i) the בית was נפל on ראוּבן and שמעון
 - ii) The "מורישיו" means אחי namely שמעון
 - iii) בעל חוב יורשי מורישיו who argue against חוב is
 - (1) חנוך בן ראוּבן
 - (a) who in this case through ראוּבן is the only יורש of שמעון
 - (b) and argues that
 - (i) ראוּבן died first
 - (ii) so that ראוּבן never was יורש the נכסים of שמעון
 - iv) This suggests that
 - (1) if חנוך is right that ראוּבן died first
 - (2) ראוּבן takes free of the בעל חוב of חנוך נכסי שמעון

- (3) even though
 - (a) the right of הנוך to ירושה from שמעון
 - (b) depends on הנוך having been בן ראובן
- d) so the משנה proves that
 - i) a person takes free of the חוב בעל of his מוריש
 - ii) so long as the מוריש died before the נכסים came to the מוריש
- 3) explanation of the מסקנא
 - a) You have no proof from the משנה
 - b) Because it can be that
 - i) Neither the רישא nor the סיפא involves a יורש who takes because of his relationship with ראובן
 - c) Instead
 - i) explain the רישא this way
 - (1) "יורשי האב" in the question over יעקב נכסי isn't בני -- namely it's not הנוך בן ראובן
 - (2) But it's אחי meaning שמעון אחי ראובן who'd be יורש from יעקב even if he weren't אחי ראובן
 - (3) Where שמעון argues that
 - (a) ראובן never got the חלק in יעקב נכסי that ראובן would have had he died after יעקב
 - (b) So that שמעון is יורש from יעקב
 - (i) not only his חלק in יעקב נכסי
 - (ii) but also the חלק that ראובן would have been יורש had he died after יעקב
 - (4) And בעל חוב argues that
 - (a) יעקב died first
 - (b) So that בעל חוב has a claim to the חלק in יעקב נכסי that ראובן was יורש
 - ii) Explain the סיפא this way
 - (1) יעקב אב ראובן died first
 - (2) אחי עשו and עשו other than his son ראובן and his bothers יורשים had no יעקב
 - (3) Then בית was נפל on ראובן and on עשו the מוריש of ראובן
 - (4) "יורשי מורשיו" בעל חוב דראובן who argue against
 - (a) Isn't הנוך בן ראובן who'd only be יורש from עשו through ראובן
 - (b) But it's אחי עשו who'd be יורש from עשו even if עשו weren't דוד ראובן

- (5) Where אחי עשו says that
- (a) אחי עשו died first and never got the חלק in עשו נכסי that ראובן would have had through יעקב had ראובן died after עשו
 - (b) So that אחי עשו is יורש
 - (i) not only his own חלק in עשו נכסי
 - (ii) but also the חלק that ראובן would have been יורש through יעקב had עשו died after ראובן
- (6) And בעל חוב says that
- (a) עשו died first
 - (b) So that בעל חוב has a claim to the חלק of עשו נכסי that passed to ראובן through יעקב and only then to אחי עשו

4) מהרש"א

- a) the מסקנא could also have explained the סיפא this way
 - i) שמעון אחי ראובן in the סיפא means מורישיו
 - ii) And יורשי מורישיו means לוי אחי יעקב
- b) where the בית was נפל on ראובן ושמעון
 - i) and it's לוי
 - (1) אח ראובן ושמעון
 - (2) Who claims that ראובן died before שמעון
 - ii) Not -- as in the סיפא in the הוה אמינא – חנוך בן ראובן –
 - iii) So that
 - (1) ראובן never was יורש a שמעון בנכסי חלק that became subject to the בעל חוב of ראובן
 - (2) And instead לוי was יורש all of שמעון נכסי directly
 - iv) note that here too
 - (1) לוי would be יורש all of שמעון נכסי even if ראובן never existed

5) קנה: at רשב"ם

- a) In a מחלוקת between ראובן and שמעון
 - i) On whether
 - (1) ראובן is יורש anything at all
 - (2) Or whether שמעון
 - (a) Who is certainly יורש one חלק
 - (b) Is also יורש the חלק claimed by ראובן
 - ii) ספק יורש counts as a יורש and וודאי יורש counts as a שמעון

- iii) and we rule that יורש everything שמעון is
- 6) קנח. at תוספות ד"ה נפל הבית עליו ועל אמו
- a) רשב"ם on תוספות of קשיא of לשון
- i) "[הרי] קאמר לקמן [בסוגיין] גבי נפל כו' ופלי ר"ש"
- (1) מאי לאו
- (a) [יורשי אב] -- בני
- (b) מורישין – אחי
- (2) לא
- (a) יורשי אב -- אחי הבן"
- ii) And רשב"ם then says this is a קשיא to תוספות
- (1) Since
- (a) in these cases
- (b) where there is a ספק and a וודאי
- (c) the יחלוקו still says משנה
- b) now
- i) based on what we've already established
- (1) these הוה אמינא of אוקימתות
- (a) Namely
- (i) הוה אמינא for רישא of the אוקימתא which is יורשי האב – בני
- (ii) הוה אמינא for סיפא of the אוקימתא which is מורישיו -- אחי
- (2) Present no קשיא to רשב"ם at all
- (a) Because in each case
- (i) There is a ספק whether
1. חלק in the ירושה at all has any חנוך בן ראובן
2. or whether חוב בעל חוב has any חלק in the ירושה at all
- (ii) because neither one has any חלק if the other has a חלק
- (b) so that neither is a "וודאי"
- c) So it must be that תוספות means to ask its קשיא only from the מסקנא
- i) Where הבן אחי as יורש האב is the אוקימתא of the רישא
- ii) Because in this אוקימתא
- (1) We've established
- (a) חלק some יורש who is certainly "וודאי" אחי הבן is
- (b) While the חוב בעל חוב is a ספק who might not be יורש anything

רשב"ם ד"ה אמר אב"י

דף קיד: at יש נוחלין to יד מהרש"א

הדרן עלך מי שמת